

DUHOVNO ŽIVLJENJE

FEBRUAR 1988

MISION DE LA FAMILIA

La tarea fundamental de la familia, es la de custodiar, revelar y comunicar el amor, con reflejo vivo y participación real del amor de Dios por la humanidad (FC. 17). Objetivo preñado de riquezas insondables que debe ganar el corazón de los esposos y hacerlo consciente de la enorme responsabilidad que implica, de modo especial en nuestro tiempo.

El amor que anima a la familia, la impulsa a crear una verdadera comunión. En primer lugar entre los esposos, quienes por su entrega recíproca, llegan a ser "una sola carne" (Gen. 2, 24), es decir, se integran y complementan en todo sentido, como seguramente lo soñaron desde el comienzo. El vínculo exclusivo e indestructible que existe entre ellos a partir del casamiento, es, a la vez que un hecho ya establecido, una tarea que requiere la renovación siempre actualizada del amor generoso.

Para los cristianos, el fundamento de esa comunión es Cristo. El manda que el hombre no separe lo que Dios ha unido (Mt. 19, 6), y concede su gracia a los esposos para que compartan un amor incommovible y creciente. Muchas veces el hombre se aparta de este ideal.

(Conferencia Episcopal Argentina)

IZ SONETNEGA VENCA

Izdihljaji, solze so jih rodile
s Parnasa mojga rožice pričjoče:
solze z ljubezni so do tebe vroče,
iz domovinske so ljubezni lile.

Skeleče misli, da Slovenec mīle
ne ljubi matere, vanj verujoče,
da tebe zame vneti ni mogoče,
z bridkostjo so srce mi napolnile.

Željé rodile so prehpeneče,
da s tvojim moje bi ime slovelo,
domače pesmi milo se glaseče.

Želje, da zbudil bi Slovenščno célo,
da bi vrnil k nam se časi sreče,
jim moč so dale rasti neveselo.

France Prešeren

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIJA

LETO 55

FEBRUAR 1988

Pismo o kulturi

V februarju, mesecu Prešernove smrti, se nam kar ponuja tema o slovenski kulturi in o naši kulturnosti. Snov je obširna in zapletena, zato ne more biti nikoli enotno dognana.

Ko se je sredi prejšnjega stoletja ustavilo srce, tisto živo srce, ki je vedno hrepenelo po lepem, plemenitem, vzvišenem, čeprav med upom in strahom, po ravni poti in ob spotikljajih, so prestali pesnikovi notranji viharji in zunanji boji v družbi, začela pa se je vzpenjati njegova pot prav v vrh pomembnosti za narodno utemeljitev. Pesnik nam je postal in ostal glasnik in simbol narodne samobitnosti. Kultura nam je tako pglavitni narodotvorni dejavnik, ne pa npr. država, ki je med temi dejavniki drugod najpogostejši in morda najmočnejši. To je do danes naša stvarnost, čeprav se nadejamo, da bomo svojo narodnost kdaj utrjevali tudi z lastno politično organizacijo.

Po kulturi se tedaj narodnostno ločujemo od drugih in se med seboj prepoznavamo in edinimo. To velja za rojake v upravni enoti, ki nosi slovensko ime, in je še bolj očitno za tiste v zamejstvu in za nas v zdomstvu. Zato je tudi II. katoliški shod v Argentini v sklep-nih izjavah dal kulturi in kulturnosti izrazit poudarek.

Da se nam utrdi, kar smo na shodu slišali in sprejeli, preglejmo na hitro, kar je bilo o tem v obravnavi, in to malo premislimo.

Najprej izstopa, da je med vso snovjo, ki se je ponujala v obravnavo, kulturno vprašanje našlo pomemben prostor, saj mu je bilo že ob začetku namenjeno posebno poglavje. Vprašanja o kulturi je bilo treba obravnavati zaokroženo in v celoti.

A tudi v vseh drugih delih sklepnih izjav so kulturna vprašanja poudarjeno prisotna. Pri versko-nravnem, narodno-družbenem, družinskem, mladinskem in organizacijskem oddelku ni bilo mogoče mimo obravnavanja duhovne kulture.

Tako kot milost predpostavlja naravo, je za versko in nravno naravnavanje človeka treba upoštevati vso njegovo osebnost. Področja njegovega življenja, ki niso neposredno usmerjena v razmerje do Boga, so res nižjega reda, vendar je po vseh njih človek to, kar je. Nižja področja sicer služijo višjim, a je njihova služba višjim nujna. Duhovna kultura, v katero v širšem pomenu sicer šteje tudi vera in nravnost, je v ožjem pomenu podlaga in pot za vero in nravnost. Zmotno bi bilo, če bi pri dušnopastirskem prizadevanju stremeli le po enostranskem oblikovanju Bogu vdanih in Cerkvi zvestih duš, ki bi ne imele oči za vso resničnost v sebi in drugem stvarstvu in srca za ustvarjeno lepoto. Zato je treba v cerkvenem okviru močno upoštevati materialna sredstva za posredovanje nauka in bujenje razpoloženja in posebej pospeševati umetnostna pomagala pri bogoslužju, kot sta glasbena in likovna umetnost.

Ko je govor o naši kulturi, imamo najprej v mislih tiste posebnosti, po katerih se kot Slovenci duhovno razlikujemo od drugih, ali tiste stvaritve, ki so po svoji namembnosti prav za nas.

Najprej je tu naš jezik, ki nam toliko pomeni. Na svetu ni dosti jezikov, ki bi jih govoril le en narod. Pomislimo, koliko narodov se izraža v angleščini, španščini, nemščini, francoščini in celo srbščini. So pa tudi narodi, ki imajo več jezikov, a se vendar čutijo eno: Švicarji, Španci, Belgijci. Vsi Slovenci pa govorimo le en jezik in ni drugega naroda, ki bi govoril slovensko. Tu je pojem naroda uporabljen v pomenu nacije, ki vedno bolj izriva plemensko pojmovanje, tudi pri nas. Naš jezik nam je torej poseben zaklad, ki ga varujemo in kultiviramo. Vendar nam jezik sam ne sme postati cilj. Res je vez med posidinci in rodovi in prispeva k oblikovanju našega čutenja in mišljenja, a je zato le dragocena posoda, zlat ključ do zveličavne omike. Če bi preveč skrbeli samo za to našo posodo, bi lahko prišli v skušnjavo, da zanemarimo njeno vsebino, pa tudi, da se nezdravo oddelimo od sveta. Po Slomšku nam je najprej hoditi za lučjo, a luč lovimo v svetlo posodo, ki nam jo je ponudila Previdnost, da nam bo tako bolj blestela!

Cerkev sv. Marka v Vrbi blizu Prešernove rojstne hiše.

Ali nismo Slovenci preveč nagnjeni k temu, da z drugače govorečimi ne govorimo slovensko, kot da bi s tem preveč odpirali svojo intimnost? S tujcem hitro govorimo v njegovem jeziku in se težko vmislimo v to, da bi se on popolno naučil naše govorice. Proti temu je priporočati, da se pripravljajo slovenski jezikovni tečaji, s posebnim pridom še za tiste, ki so v zakonski zvezi s slovenskimi ljudmi, in za otroke iz teh zakonov. S tem bi se ne samo utrjevala družinska skupnost, ampak tudi odpiralo zanimanje za slovenski jezik v neslovenskem svetu, uveljavljale slovenske duhovne vrline in vcepljala slovenska kultura v svetovna duhovna prizadevanja.

V zdomstvu smo, pa ljubimo slovenstvo. V praktičnem pomenu nam je slovenstvo res utelešeno v slovenski deželi, za katero tudi hočemo, da se odpre svetu in stopi v svet. Slovenija nam je tako nekaj določnega, s trdnimi mejami. A slovenstvo nam ni le pokrajina, če je še tako ljubka in veličastna, in ne le ljudstvo, naj bo še tako dobro in gostoljubno. Daleč smo od dežele in od njenih ljudi. Na voljo pa

so nam slovenske duhovne stvaritve, ki so več kot zemlja in kri, ker so duhovnega reda. Zemlja in kri nas pritegujeta, a kultura nas hrani. Zato je temeljnega pomena, da so nam slovenske znanstvene in umetnostne pridobitve dosegljive in da nam postajajo res potreba in užitek. Vprašati se nam je, kakšen praktičen odnos imamo do slovenske knjige, plošč, kaset in umetniških katalogov, z deli na najvišji ravni. Ljudska pesem, poskočna glebba in barviti posnetki narave nas ograjejo, a so včasih le bolj tehnika ali pa sploh niso kultura. Segati nam je treba po globljem in popolnejšem. Za to nam manjka posredovalne službe, ki bi dobavljala kulturne proizvode in s tem tudi budila smisel zanje.

Človek po naravi stremi po napredovanju in spopolnjevanju. Kolikor presega svoje prejšnje dosežke, toliko bolj je res človek, in kolikor bolj se dviga v duhovne plasti, toliko bolj se približuje svojemu končnemu smotru. Zato tako poudarjamo potrebo po kakovosti in visoki vrednosti vseh naših dejavnosti. S tem se ne priporoča kako zaprto učenjaštvo ali skrajna prefinjenost in s tem izključujoč elitizem. To bi ne bilo v soglasju z našo družbeno miselno sestavo in ne v prid našim smotrom. Gre namreč za to, da se ogibamo manjvredne plaže in praznega kiča in da izbiramo za tisk in prireditve le take stvari, ki imajo notranjo vrednost, in jih potem kar najbolj izdelano posredujemo. Celo za smeh je prav, da je smešnica kar najbolj duhovita, in tudi plesna glasba ima lahko več kakovostnih stopenj. Nič torej grobosti, plehkosti in dolgočasne vsakdanjosti! Iščimo v vsem plemenitosti, duhovnosti in bogate domiselnosti!

Iz tega že izhaja, da nam gre razen za slovensko kulturo kot nekaj specifičnega tudi za kulturnost slovenskega človeka. V tem pomenu pa je vprašanje, kaj sploh je narodna kultura. Osebná kultura je prav za prav notranji obraz človeka, ki se oblikuje bolj ali manj ob vseh ljudeh. Splošne kulturne dobrine postajajo vedno bolj premoženje vsega človeštva, torej so tudi naše. In naše stvaritve so vsaj potencialno za obogatitve vsega sveta. Ko pravimo, da bomo skrbeli predvsem za slovenski program naših prireditev, ne mislimo, da naj na naših razstavah ne bo indijanskih motivov, na naših odrih ne gledaliških predstav neslovenskih avtorjev in na koncertih ne del iz svetovne glasbene literature. Vse, kar nas bogati kot ljudi, nas dela tudi boljše Slovence. Kar pa ne prispeva k osebni duhovni rasti, izvotljuje tudi naše slovenstvo. Zato se nam je ogibati le tistega, kar nas od slovenstva odtujaše, to pa ni vesoljna kultura, marveč razni modni, iz pridobitnih interesov vsiljevani kulturni spački, ki človeka trgajo od vrednotenja lepega, skladnega, plemenitega, tu-

di po obliki popolnega. Taki pojavi so tudi za narodnost kvarni, čeprav so morda v slovenskem jeziku in tudi če izhajajo od slovenskih avtorjev.

Še druge misli prepletajo izjave katoliškega shoda. Poudarja se pomen kulturnega spopolnjevanja mladega rodu, večkrat se posebej priporoča humanistično izobraževanje, poudarja se potreba po oblikovanju pevovodij, režiserjev, plesnih mojstrov in drugih umetniških vodij. Prepričanje o pomembnosti duhovne kulture naj bo tudi v prihodnje v vseh naših dejavnostih, da bomo uspevali kot ljudje, kristjani in Slovenci.

Božidar Fink

Voščila slovenskih škofov zdomcem in izseljencem

Dragi bratje in sestre! Ko se nam bližajo prelepi božični prazniki, nedelja svete Družine, ki jo pri nas obhajamo kot izseljensko nedeljo, in začetek novega Gospodovega leta, Vam v imenu vseh slovenskih škofov iz Ljubljane, Maribora in Kopra pošiljava pristrčne pozdrave, najboljše želje in voščila za praznične dni.

Ko se okrog božiča od vseh strani po lepi stari navadi zatekamo v svoje domove ali jih vsaj v duhu obiskujemo, boste tudi Vi na tujem, če že ne boste mogli priti domov, obujali svete spomine na praznike, ki ste jih nekdanj preživljali doma v svojih družinah. Ti spomini nas bodo hvaležno povezovali z našimi starši, tudi pokojnimi, z vsemi našimi domačimi, posebno pa še z vsem tistim lepim, plemenitim in dobrim, kar so nam nekoč nudili naši domovi. Letošnje pismo za izseljensko nedeljo

je papež namenil predvsem tistim zdomcem, ki so zaradi različnih krivic našega časa oropani svojih domov in so postali brezdomci. Vse te nesrečne brate in sestre priporoča naši ljubezni in naši skupni skrbi.

Vi, dragi rojaki, ste si mnogi tudi v tujini že ustvarili svoje domove. Spet drugi gradite domove v domovini in komaj čakate, kdaj boste spet zaživeli življenje v krogu svoje družine. Bodimo Bogu hvaležni za te naše domove. Ko smo meseca novembra blagoslavljali novi župnijski dom v Münchnu, ki ga je zares lepo uredila münchenska nadškofija in ga dala na voljo našim rojakom, je münchenski kardinal in nadškof Wetter izrekel lepe besede: „To je hiša nadškofije, je moja hiša. Moja hiša naj bo Vaša hiša, kajti v Cerkvi ni tujcev.“

V Cerkvi smo zares vsi „domačini

božji“. V Cerkvi smo povsod doma. Zato se držimo Cerkve, kakor se dober otrok drži svoje matere. Naša Cerkve na Slovenskem je k Vam poslala svoje slovenske duhovnike, ki skušajo med Vami ohranjati in utrjevati najsvetejša izročila: vero v Boga in zvestobo slovenskemu jeziku in njegovi kulturi. To so tiste zdrave korenine, iz katerih ste zrastle in morate rasti še naprej. Vi in Vaši otroci, ki jih radi pošiljate k svojim duhovnikom, da jim bodo utrjevali vero in jim približevali lepoto slovenske besede in slovenske pesmi. Le oskrbite svojim otrokom tudi dobro knjigo in časopis.

Letos po želji svetega očeta obhajamo posebno Marijino leto. Pri nas doma se bomo zbirali po Marijinih svetiščih na Brezjah, Ptujski Gori, Sveti Gori in drugod in bomo tam pri naši skupni Materi obnavljali zvestobo krščanskim izročilom. Zato bi bili veseli, če bi letos še posebej tudi Vi zunaj poskrbeli, da ne bi v nobenem Vašem stanovanju bili brez Marijine podobe, posebej še podobe Marije Pomagaj. Ne pozabimo, da je Marija naša skupna Mati, ki je nekoč tudi sama občutila, kaj se pravi bivati v tuji deželi in zato še bolj čuti z Vami. Povsod Vas spremlja njeno ljubeče srce, zato noben dan ne pozabite na molitev k Mariji in tega naučite tudi svoje otroke. Naj gotovo znajo tisto leto molitev O Gospa moja.

Slovenski škofje smo tudi letos prihajali med Vas in bomo to radi storili tudi prihodnje leto, kolikor

nam bo mogoče. Škof Jenko je letos obiskal rojake v Argentini in se vrnil domov navdušen, ko je videl toliko lepega in pristno verskega in slovenskega. Škof Smej se je pravkar vrnil z obiska rojakov v Združenih državah Amerike, kjer so ga bili še posebej veseli njegovi prekmurski rojaki. Drugi škofje smo bili po Evropi. V Einsiedeln v Švico je letos šel novi beograjski nadškof dr. France Perko. Vedno smo veseli, ko vidimo prizadevanja naših izseljenskih duhovnikov in Vaše odzive. Letos sta odšla k Bogu dva bivša izseljenska duhovnika: Janez Hafner in Valentin Vrečar. Oba je pokopal škof-narodni ravnatelj in se jima v imenu Cerkve na Slovenskem zahvalil za njuno delo.

Dragi sobratje izseljenski in zdomski duhovniki po vsem širnem svetu in naši dragi rojaki! Naj nas praznovanje božiča, izseljenske nedelje in novo leto spet tesneje poveže med seboj, z Bogom in Cerkvijo. V nedeljo, 27. decembra, boste še posebej deložni naših molitev. Pri Mariji Pomagaj in tudi drugod bomo priporočili Vas in vse Vaše domače. Naj bo z Vami vedno in povsod božji blagoslov!

STANISLAV LENIČ

škof in narodni ravnatelj
za izseljensko dušno pastirstvo

ALOJZIJ ŠUSTAR

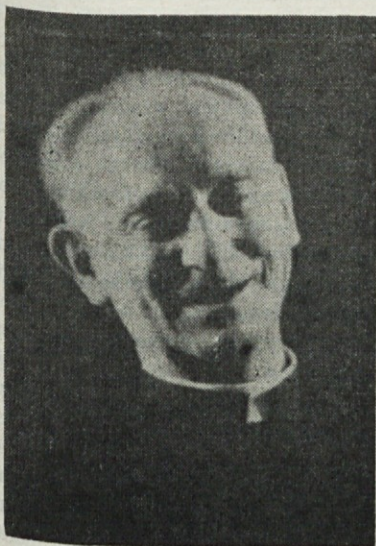
Ljubljanski nadškof
in predsednik Slovenske
pokrajinske škofovske konference

Božič v Sloveniji

Božič 1987 še ni postal dela prost dan, kar so predlagali škofje in kar je pričakoval pretežni del Slovencev. Pač pa je režim na tihem dopustil, da so si lahko delavci vzeli enodnevni dopust pri delu, če ni to oviralo produkcije, in da so učenci in dijaki lahko manjkali v šoli z opravičilom staršev. V dnevih pred božičem so nadškofa Šuštarja kar oblegali predstavniki sredstev družbenega obveščanja. Na sveti večer je nadškof voščil blagoslovljene praznike in srečno novo leto prek ljubljanskega radia in televizije. Pogovor z nadškofom je oddajal ljubljanski Radio študent. 23. decembra je voščil srečen božič in

novo leto tudi predsednik Republiškega odbora SZDL Jože Smole.

Nadškofovo voščilo so objavili dnevnik Delo, Dnevnik, mariborski Večer, v nekoliko skrajšani obliki tudi beograjska Politika. Nadškofovo božično razmišljanje in voščilo je izšlo tudi v drugem tisku: v Teleksu, Kmečkem glasu, Našem delavcu, Večer, v celovškem Našem tedniku. Daljši pogovor je imel nadškof tudi za revijo „Slovenija“, ki jo za izseljence v angleškem jeziku izdaja Izseljenska matica. Daljše pogovore je imel tudi za nekatere tuje časopise. Za božič je govoril nadškof tudi po radiu Vatikan, Köln, Berlin, Dunaj. V Primorskih novicah je bil objavljen intervju s koprskim škofom Pirihom, v reviji „7 dni“ pogovor s prodekanom Teološke fakultete Ojnikom, v Nedeljskem dnevniku božično razmišljanje škofa Grmicha. Izšlo je veliko drugih prispevkov z „božično vsebino“ tudi v drugih publikacijah.

V Cankarjevem domu v Ljubljani je priredil božični koncertni večer Consortium musicum. Ponovili so ga tudi v Filharmoniji. 23. decembra zvečer je Univerzitetna konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije v eni izmed večjih predavalnic Strojne fakultete pripravila „Božično prireditve“ s koncertom božičnih pesmi in z osvetlitvijo božiča s teološkega, sociološkega in etnološkega vidika.

Govor nadškofa dr. Šuštarja 24. decembra 87 po TV in Radiu Ljubljana

Spoštovani in dragi prijatelji!

Nocoj, na božični večer, smem vas vse brez vsakega razločevanja v spoštovanju nagovoriti kot prijatelje in vam zaželei vesele in blagoslovljene božične praznike in zdravo ter srečno novo leto. Želim vam notra njega miru v srcu, pa tudi miru iz prijateljstva v družini in družbi povsod, kjer živite in delate skupaj.

Najboljše želje za božične praznike izrekam tudi vsem, ki iz drugih krajev naše domovine živijo med nami, našim zdomcem, ki so za praznike prišli domov, in vsem našim rojakom v drugih deželah Jugoslavije, v zamejstvu in drugod po svetu.

Ob spominu na Kristusovo rojstvo, ki pomeni začetek odrešenja, osvobajanja in novega upanja za vse ljudi, za medsebojno prijateljstvo ni in ne sme biti nobenih meja in razdalj.

Praznovanje božiča ima bogate človeške, družinske in narodne razsežnosti s svojimi etičnimi in kulturnimi prvinami in predvsem s svojo versko vsebino. Odkriva nam duhovne globine življenja in nam daje novega upanja za prihodnost.

To velja tudi za bolne in invalide, za uboge in brezdomce, za osamljene in kakor koli telesno ali duševno trpeče. Vsem od srca želim, da bi se ta večer in ob teh božičnih praznikih ne čutili preveč zapuščene in tujce med nami. Kjer sami v ugodnejših okoliščinah praznujemo božič, ne pozabimo nanje!

Božič je praznik plemenite človečnosti, miru in prijateljstva. Vernim kristjanom pa je temelj za to mir in

prijateljstvo z Bogom. In tega jim od srca želim.

Pravoslavni Cerkvi, ki praznuje Kristusovo rojstvo 7. januarja, ž danes čestitam božič in Krstno slavo. Islamska verska skupnost sicer ne pozna božičnega praznika, a veruje v istega Boga in jo zato v tem božičnem voščilu spoštljivo pozdravljam.

Ko v ekumenskem duhu vsem vernim kristjanom, pa tudi vsem drugim ljudem dobre volje voščim božič, iskreno želim, da bi si v medsebojnem razumevanju, dobrohotnosti in prijateljstvu povsod tudi v naši širši domovini mogli javno voščiti božič in ga praznovati v zadovoljstvu, veselju in prijateljstvu.

Nadškof Šuštar v Teleksu

Božič je nekaj posebnega! „Tako globoko je zakoreninjen v naši človeški, kulturni in narodni zavesti, da njegovo zatiranje ali že samo odrivanje na rob pomeni pravo nasilje nad človekom. Kar je pri tem posebno zanimivo, je dejstvo, da se je vedno bolj razširilo in poglobilo prepričanje, da ne gre le za nasilje nad vernim človekom, za katerega ima božič svojo posebno versko vsebino, ampak tudi na drugimi ljudmi, ki imajo razvit čut za človeka in človečnost, za kulturo duha in srca, za prijateljsko sožitje v družini in družbi, za narodna izročila, umetniške prvine naše narodne kulture v besedi, sliki in glasbi, čut za razumevanje, spoštovanje in mir med ljudmi različnih prepričanj, narodnosti in jezikov.“

Nadškof Šuštar po vatikanskem radiu

Po vatikanskem radiu je nadškof Šuštar med drugim poudaril: „Povsod po svetu se pojavljajo znamenja duhovne in gospodarske, politične in družbene, нравne in kulturne krize, negotovosti in strahu pred prihodnostjo. Nasilje, vojne, nazori med narodi in državami, krivice in sovraštva, nevoščljivost revnih in sebičnost bogatih, obupanje nad smislom življenja in razpadanje družine kot temeljne življenjske oblike in še toliko drugih pojavov ogroža človeško družbo in nam ne obeta nič dobrega za prihodnost. Zdi se, da so vsa človeška prizadevanja in vsi mednarodni naporji brez moči. Nekaterih se loteva malodušnost ali celo obup; zaskrbljeni si postavljajo vprašanje, ali bomo preživeli. Drugi zapirajo oči in ušesa pred vsem okrog sebe in se hočejo tem bolj izživljati v trenutku, ki jim je na voljo. Spet drugi nekako otopelo sprejemajo, kar jim prinaša neizbežna usoda, ki se ji, kakor pravijo, ni mogoče izogniti. V to duhovno temo prinaša sveti dan žarek luči in upanja, ki presega ta svet.“

„Rabno božič nas tudi spodbuja, naj tudi mi ostanemo zvesti in zavdni sinovi in hčere svojega naroda, močno in trdno zakoreninjene v njegovem izročilu, zgodovini in kulturi, tesno in zvesto povezani z njim v jeziku pesmi, navadah in ljubezni do domovine. Vem, da na tujem to ni vedno

lahko, a tudi v matični domovini je to vedno težje. Zato naj nas božični praznik tem bolj poveže med seboj v ljubezni do svojega naroda in jezika, v zvestobi in v živi in močni narodni zavesti in hkrati v spoštovanju do vsakega naroda, jezika in kulture.“

„Obhajanje božičnega praznika mora potrditi in utrditi naše medsebojno prijateljstvo in prijateljstvo z vsemi ljudmi, naj bodo verni ali neverni, Slovenci ali člani kakega drugega naroda, bogati ali revni. Vsi so ljudje kakor mi — k sreči, svobodi, veselju in ljubezni so poklicani kakor mi in Bog je stvarnik nas vseh in Kristus je odrešenik in brat vseh. To je evangelij in sporočilo božičnega praznika.“

V kmečkem glasu v svojem voščilu med drugim pove nadškof Šuštar: „Koliko lepih božičnih navad in verskih običajev smo včasih poznali na deželi in na kmetih ravno v adventu in v božičnem času ter ob prazniku treh kraljev! Marsikaj od tega se je, žal, izgubilo in zamrlo, kar je velika narodna in kulturna škoda.“ „Bog vam daj svojega miru in tiste notranje sreče, ki jo človek doživlja v nočni veri, da smo v življenju računati ne samo na človeško dobroto in svoje delo, ampak na božjo pomoč in ljubezen.“

Iz govora dr. Marka Kremžarja na našem II. katoliškem shodu

Dragi rojaki!

Današnji shod smo pričeli z istimi besedami, s katerimi so naši predniki pričenjali katoliške shode skoraj sto let. Hvaljen bodi Jezus Kristus! To je pozdrav pa tudi program slovenskih katoliških shodov doma in po svetu. V teh besedah je povzet naš osebni smisel, je zajeto poslanstvo naše skupnosti, ter naposled tudi končni program slovenskega naroda in vseh narodov na zemlji. Vse, kar je, ima kot zadnji namen: slaviti Gospoda.

Vendar, kako naj slavimo Gospoda? Kako naj Mu dajemo čast mi, njegove stvari, v sedanji dobi, v teh razmerah? Izbira je lahka. Stvarnika moremo častiti le s tem — kar nam je On podaril. Slavimo Ga s tem — kar smo.

Njega, ki je Oseba — slavimo kot osebe; ponosni, ker smo po Njegovi dobroti, svobodno, razumno, neponovljivo bitje, odsev Njegove poudobe; pa bedni in skrušeni, ker vemo, da smo tega daru nevredni. (GS. 12, 13)

Njega, ki je Duh — slavimo z umom, v duhu misli in v globini srca, kjer je pričetek naših odločitev. Izkazujemo mu hvalo in zahvalo tako, da Mu posvečamo vsa spoznanja, pa tudi še nedognane in skrite misli ter ga prosimo, naj dá med temi mislimi rasti le tistim, ki so v skladu z Njegovim stvariteljskim načrtom.

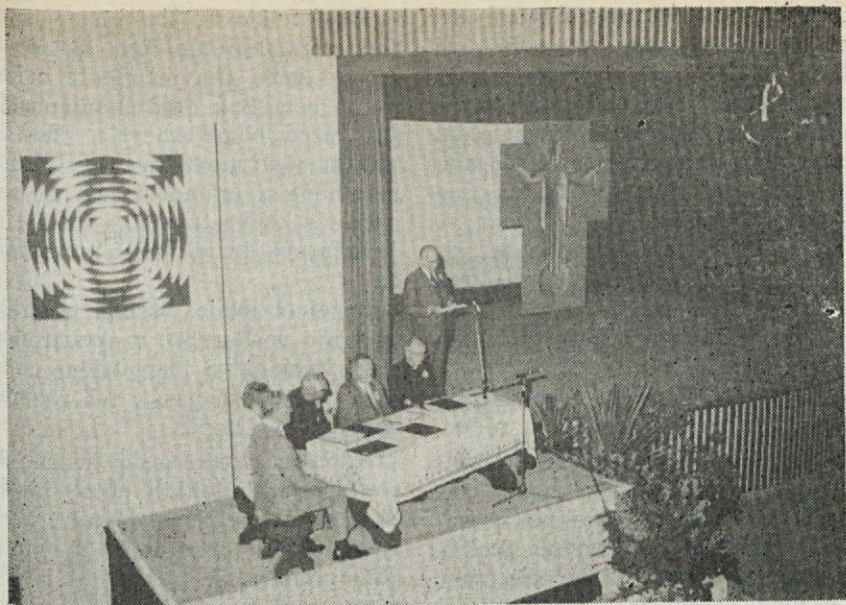
Njega, ki je Beseda — hvalimo s besedo, ki nam jo je On podaril. Hvalimo ga z našo, s slovensko besedo, s katero so slavili Gospoda rodovi pred nami in ki bo zvenela v zboru hvalnic, vse dokler bo naš narod hotel živeti.

Njega, ki je Dejanje — poveljujemo s svojimi deli. Kadar so ta v skladu z naravo, se kot izraz ustvarjalne volje svobodnih oseb dvigajo Stvarniku v čast. Delo naj združuje v sebi upravičeno iskanje osebnih koristi s skrbjo za blaginjo bližnjega, da bo kot resničen izraz človeške solidarnosti hvalospev nebeskemu Očetu.

Shod katoliških Slovencev v Argentini je kakor vzpetina na naš romarski poti skozi čas. Ozremo se po prehojenih razdaljah, pokličemo si pred oči svoj končni cilj, pa prepoznamo lastne slabosti in sile, ko se pripravljamo na nadaljnji korak.

Preteklost več kot štiridesetletnega zdomstva ni bila lahka. A z božjo pomočjo in s priprošnjo slovenskih mučencev smo ohranili zvestobo Zmota in sistem, ki sta nagrmadila na slovenski narod nesrečo bratovorne vojne, krvavo preganjanje in zatiranje osebne svobode, končni propadata. Za seboj puščata opustošenje, zmedo in dvom.

Poglavitna nevarnost sodobnosti ni več nekdanje borbeno brezboštvo, zmeda o bodočem zemskem raju. Da

nes so ogrožene vse vrednote zaradi posplošene brezbriznosti. Premnogih bodočnost ne zanima več. Hočejo le sedanjost, v sedanjosti pa ugodje, brez napora, vse in takoj. Pred podobno nevarnostjo stojimo danes Slovenci bodisi na svoji zemlji bodisi v svetu.

Čeprav je zunaj naše skupnosti res tudi veliko dobrega in zanimivega, gre za preprosto dejstvo, da ni mogoče ohranjati lastnih vrednot brez odpovedi, ker je naš človeški čas — omejen. Ne moremo se posvečati vsemu, niti vsemu dobremu ne! Sprejeti moramo resničnost svojih omejitev in usmerjati delovanje v skladu s tem spoznanjem.

Ko se ozremo v bližnjo prihodnost in v razmere, ki nas obdajajo,

nas pogled navda s tesnobo. Zdi se, da se svet pogreza v mrežo zmot in nevzdržno polzi v novo poganstvo. „Globoke in nagle spremembe“ v človeštvu, o katerih govori II. vatikanski cerkveni zbor (GS 4, 2), se zde, da vodijo vedno dalj od Boga in od človeške vzajemnosti.

A ni vse temno. Cerkveno učiteljsvo pod vodstvom papeža Janeza Pavla II. je jasno in nedvoumno. Ob njem se spomnimo Jezusovih besed: „Zaupajte, jaz sem svet premagal!“ (Jan 16, 33)

Kot vedno bo držalo tudi v prihodnosti, da je boj za vrednote zmagovit le tedaj, kadar smo v tesni povezanosti z Njim, ki je najvišja Vrednota in vir vseh vrednot.

On, ki nam je naročil: „Bodite

popolni, kakor je popoln vaš nebeški Oče" (Mt 5, 48), nas s tem uči, da bodimo do sebe zahtevni. Brez zahtevnosti ne bomo dosegli ničesar, ne v naravnem ne v nadnaravnem redu. Vendar, ker Kristus pozna našo slabost, vemo, da skrivajo njegove besede tudi obljubo opore. Kadar se trudimo in zahtevamo od sebe res vse, bo milost božja dopolnila našo slabost.

Od tod vodilo za reševanje naših konkretnih težav.

Zastaviti si moramo visoke cilje v naravnem in nadnaravnem redu.

V vsakdanjem, poklicnem in kulturnem življenju se trudimo za kakovost, na področju vere pa za resnično zavzetost in globino. Poklicani smo k svetosti, ki je edina pot do osebne sreče pa tudi največji doprinos k uravnovešenemu družbenemu življenju.

Poklicani smo k preroški službi (LG 12), ki naj jo, po besedah škofa Krambergerja na zadnji sinodi v Rimu (9. 10.), opravljamo kot priče božjega kraljestva v svetu. (O. R. šp. izv. 1. 11. 87, str. 11)

Živimo na prelomnici časov in naša vera, naše upanje in naša ljubezen bodo postavljene na preskušnjo. Vendar ne bojmo se, ker z božjo pomočjo bomo kljub slabosti močni. (GS 13, 2)

Katoliški shod nam kaže pot v smeri resničnih vrednot.

V svetu, ki zanika vsak red in katerokoli vrednoto, je naša naloga, da uredimo vrednotenje sami v sebi ter da ta božji in zato tudi naravni red posredujemo tistim, ki ga ne vidijo.

Za današjo družbo je značilno, da jo sestavljajo množice, ki od vrednot — beže. Glavno gibalno naše dobe je beg. Beg pred resničnostjo in beg pred odgovornostjo. Človek se zateka v utvaro drog, aktivizma in množične anonimnosti, da se ne bi srečal s konkretno odgovornostjo, ki jo izžareva dragocenost lastnega križa.

Sprejeti svojo osebno resničnost in z njo poslanstvo, v okviru slovenstva, krščanstva in politične emigracije, pomeni za nas, v teh razmerah, sprejeti svoj križ.

Kdor pa pred svojim križem beži, po navidezno lahkinih poteh življenjskega materializma, zapade v odvisnost težjih, brezupnih in smrtonosnih bremen.

Življenje iz vrednot ali beg v smrt, to je edina izbira!

In katere so vrednote, ki terjajo od človeka naporov, odpovedi in celo — junaštva? Ob tem vprašanju se ločijo pota, se razcepijo svetovni nazor.

Za kristjana je odgovor jasen in nedvomen: v veselju, na zemlji in v globini srca gre prvo mesto Stvarniku. Med stvarmi tega sveta pa pripada po božji volji prvenstvo človeški osebi.

Vsak človek je sebi najbližji, a kristjan ve, da mora ljubiti bližnjega kot sebe. „Vsakdo mora na svojo bližnjega brez izjeme gledati kot na svoj drugi jaz.“ (GS 27, 1) To je osnova človekove vzajemnosti, ki predstavlja temeljno družbeno vrednoto.

Družina, ki jo konstitucija „Lumen

gentium“ imenuje „domača Cerkev“ (LG 11), je kraj, kjer se poraja ljubezen in z njo življenje. Staršem in otrokom je dom neprestana „šola za bogatitev človečnosti“ (GS 52, 1). Gre tedaj za vrednoto, ki je za človeka nenadomestljiva; na njej sloni naša osebnost in družbenost, naša telesna, duševna in duhovna rast (GE 3).

„K sami človeški osebi pa spada, da se do prave in popolne človečnosti povzpne samo po kulturi, to je z gojitvijo in razvijanjem naravnih dobrin in vrednot,“ (GE 53, 1) opozarja koncil. Kultura v najširšem pomenu besede je tedaj visoka vrednota, ki pa raste le tam, kjer so človekove ustvarjalne sile svobodno, a smotrno usmerjene. Čeprav je ustvarjalna iskra vedno osebna, pride kultura do izraza v človekovi občestvenosti. Odtod pomen družine in naroda za rast kulture, ki je v svoji različenosti in pestrosti končno last vsega človeštva.

Človekova kulturna dejavnost je neočljivo povezana z njegovo besedo — z jezikom. Materin jezik je vez rojaka z rojaki, čez prostor in čas; je ožilje narodnega občestva in naravna vrednota, katero je Bog zapal vsakemu posebej.

Gre tedaj za izredno dobrino, s pomočjo katere se med seboj duhovno bogatimo, a katere obubožanje ima težke osebne in občestvene posledice.

Res, pod vidikom večnosti slovenščina ni boljša od drugih jezikov; toda mi bi bili bistveno okrnjeni, pa tudi moralno odgovorni, če bi svoj jezik zanemarili in s tem spravili v

nevarnost obstoj svojega naroda.

Slovenščina je istočasno zakladnica in trdnjava slovenstva!

Narod, ki povezuje družine v širšo naravno skupnost, je nosilec izročil in kulture skozi čas. Posamezniku daje narodno občestvo novo razsežnost in polet ter mu je v marsičem kot družina v velikem in človeštvo v malem. Je vrednota, ki sloni na skupnih koristih, a raste predvsem iz medsebojne ljubezni. Zato zanjo ni meja ne v času ne v prostoru!

Mejo zvestobe svojemu rodu je iskati le v globini človekovega srca. Zato, čeprav daleč od slovenske zemlje, se naša zdomska skupnost dobro zaveda vraščenosti v slovenskem narodu pa pravic in dolžnosti, ki iz tega izvirajo.

Prepričani smo, da ima vrednota osebne svobode svoje dopolnilo v svobodi naroda.

Vsak narod ima neodtujljivo pravico, da svobodno odloča o svoji usodi in da živi v zboru narodov kot enakopraven političen subjekt. Nihče ne dvomi, da Slovenci imamo moralno pravico do samoodločbe, a to pravico smo dolžni tudi uporabljati. V svetu, kjer se narodi sicer vedno jasneje zavedajo medsebojne odvisnosti in potrebe po mednarodni vzajemnosti (GS 57, 6), je državna samostojnost bistvena dobrina, ki omogoča narodu, da se lahko odgovorno odloča za tako družbeno ureditev, ki bo v skladu z njegovimi značilnostmi pospeševala rast posameznikov ob splošnem kulturnem in gospodarskem razmahu. Le na ta način je

zagotovljena prava skupna blaginja (AA. 14), ki vsebuje ne le osebno, marveč tudi narodno teženje po popolnosti (GS 74, 1).

Živimo pa istočasno tudi v „duhovnem in vidnem“ občestvu svete Cerkve (LG 1, 8). Udje smo skrivnostnega telesa Jezusa Kristusa (LG 1, 7), ki ga s telesnimi očmi vidimo v pestrosti „božjega ljudstva“ (LG 2, 13).

Naša verska srenja v zdomstvu, list za slovenski vejici božje trte (LG 1, 6), nam predstavlja dragoceno dobrino. Omogoča nam v skladu z božjo zamislijo harmonično rast v smeri naravnih in nadnaravnih vrednot. Po njej prejemamo milosti za življenje, v času in prostoru, kamor nas je postavil Stvarnik. Zavedamo se začasnosti vsega zemskega, a verujemo, da je prav to bivanje pogoj, da bomo nekoč mogli po božji dobroti prestopiti prag smrti, v polnost življenja.

Slovenci smo bili od nekdaj ponosni na svojo sposobnost in delavnost, ter smo s svojo delovno etiko postavili temelje tudi naši zdomski skupnosti. Kvalitetno in odgovorno delo je del naše narodne kulture in zato osnova zamisli „Slovenije v svetu“, to je slovenske aktivne prisotnosti zunaj meja naše zemlje.

Kot člani politične emigracije in potomci generacij, ki so doživele v našem narodu nasilje revolucije in mučeništvo njenih žrtev, pa smo nosilci še posebne vrednote, ki je zgodovinska resnica, kot in kolikor jo poznamo.

Odgovorni smo za dobro ime ro-

jakov, katerim je komunistično nasilje vzelo življenje in jim hoče jemati tudi čast.

Odgovorni smo tudi za zdrave slovenske družbene tradicije, katere smo dolžni ohranjati, razvijati ter posredovati kot doprinos k pravičnejši in vrednejši ureditvi družbenih odnosov v našem narodu.

Vemo, da kot ljudje nismo v posesti vse resnice; zavedamo pa se, da kot kristjani na resnici temeljimo, da jo spoštujemo, kjerkoli naletimo nanjo, da smo do nje odprti ter da smo za vsak njen drobec — odgovorni.

Zato, skupaj z vsemi slovenskimi rojaki, prosimo sv. Duha: naj nam utrdi spomin, da bomo mogli pričati, kar vemo, da je res; naj nam razsvetli pamet, da bomo spoznali, kaj je prav, in znali razbirati znamenja časov (GS 4, 1); naj nam omeči voljo, da bomo hoteli, da se bomo upali v skladu s spoznanjem živeti in delati.

Katoliški shod ima smisel le, če pomeni — prerod!

„Živimo... v času novega adventa, ki je čas pričakovanja“ (R. H. 1), nas opozarja sedanji papež. Advent pa je tudi čas priprave, čas preroda.

Zato smemo vzklikniti z besedami konstitucije Gaudium et Spes: „Glej-te, zdaj je čas milosti, za spreobrnjenje src, zdaj je dan rešitve!“ (GS 82, 4)

Spreobrnjenje srca, ki je pričetek preroda, pa mora pričeti vsak od nas — pri sebi.

Hočemo prerod slovenske družine? Pričetek je pri tvojem spreobrnje-

nju... Pričetek je pri mojem spreobrnjenju, kajti zanj sem najprej odgovoren.

Slovenski narod potrebuje novih temeljev! Svojemu rodu bi radi izprosili milost velikega spreobrnjenja.

Vendar če res hočemo, da bo v narodu zavladala vzajemnost in se poglobila ljubezen do Boga, gojimo ju najprej sami do take mere, da bo njuna sila podrla vse vidne in nevidne meje med nami.

Za veliko spreobrnjenje je potrebno veliko molitve in veliko ljubezni!

Lahko rečemo, da naša skupnost ne goji sovraštva do rojakov, ki so z revolucijo pahnili narod v nesrečo, zakrivali zločin nad svojimi nasprotniki, povzročili naše zdomstvo in ki krivično preganjajo ter zapostavljajo tiste, ki so drugačnega mišljenja. Upravičeno pa zahtevamo od njih, da vrnejo narodu svobodo, da bo vsak Slovenec lahko odgovorno iskati resnico in se po svoji vesti odločal za pravico!

Zahtevni pa moramo biti — tudi do sebe.

V Matejevem evangeliju beremo Jezusovo naročilo: „Jaz pa vam pravim: ljubite svoje sovražnike, delajte dobro tem, ki vas sovražijo, in molite za tiste, ki vas preganjajo in obrekujejo, da boste otroci svojega Očeta, ki je v nebesih“ (Mt 5, 44, 45).

Ni dovolj, da ne sovražimo teh, ki nam delajo krivico.

Bog hoče, da jih ljubimo; da jih ljubimo tudi tedaj, ko smo se dolžni pred njihovo krivico braniti (GS 74, 5).

Izkazovanje krščanske dobrote ni v lahki besedi, tudi ne v lahkomi-selni pozabi in ravnodušnih odnosih, kot da krivic in zablod ne bi bilo. Ni prave ljubezni do bližnjega tam, kjer ni spoštovanja resnice; vendar še tako čista resnica ne najde poti do srca, če je ne spremljata razumevanje in dobrota.

Naše neizprosno zavračanje zmotne in krivičnega družbenega sistema v domovini izhaja iz istega evangeljskega zadržanja kot usmiljenje in molitev za nje, ki gorje povzročajo. Hočemo, da bi v našem narodu zavladal mir, ki izhaja iz ljubezni do bližnjega in ki je, kot uči koncil, „v pravem in polnem pomenu delo pravičnosti“ (GS 78).

Pri tem pa prosimo Boga za čistost naših namenov, da ko se trudimo za resnično vzajemnost in za božje kraljestvo v narodnem občestvu, ne bi kdaj iskali — le sebe.

Včasih pa se zdi, da je lažje govoriti o krščanski ljubezni do oddaljenih kakor izkazovati jo bližnjim, ki žive okrog nas.

Sredi med nami imamo rojake, ki so zapuščeni, bolnike brez svojcev, očete brez dela; imamo invalide, vdove in sirote; samske matere in družine s številnimi otroki, ki jim ponos brani priznati bedo; pa tega ali onega v duhovni stiski, ker mu svet ogroža vero. Vsi ti so, v neki meri, še vedno tihe žrtve revolucije. Niso se odtrgali od rodne zemlje po lastni volji. Oni sami ali njih starši so sprejeli nase isti križ kot vsi, a med tem, ko je enim pomenila vsiljena pot čez morje blagostanje, pomeni drugim nesrečo. To so naši bratje v najožjem pomenu besede in zanje smo soodgovorni.

Dolžni smo jim tvorno in moralno oporo, razumevanje in spoštovanje.

Pomagajmo si med seboj, bodimo strpni drug do drugega, da bomo v očenašu lahko mirne vesti molili: „odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo...“ ne le velike, ampak tudi male krivice, zamere in napake naših bližnjih. Prosimo nebeskega Očeta, naj nas obvaruje, da sami ne bi nikdar — hote ali neho — prizadeli drugim krivice in da bi bil naš čut za pravico vedno neolčljivo povezan — z usmiljenjem.

A prerod se pričinja še bliže. Lastna družina, dom, je prva in vsakdanja preskušnja krščanske ljubezni!

Bog daj, da bo med nami dovolj vere, dovolj zaupanja, da ne bomo zapirali src in domov pred otroci, ki bi se radi rodili v naši sredi!

Skrbimo pa tudi, da bomo z veseljem posvečali del svojega časa mla-

NAMEN APOSTOLSTVA MOLIVE ZA FEBRUAR

Splošni: Za žrtve terorizma in za spreobrnjenje teroristov.

Misijonski: Da bi dežele, še zaprte evangeliju, odprle vrata Kristusu.

Slovenski: Da bi pogumno vztrajali vsi, ki iščejo in odkrivajo resnico.

dim, da jim bomo nudili možnost pomenka, svojo izkušnjo, globoko razumevanje in toplo domačnost. Vzemimo si čas in radi dajajmo mlademu rodu iz zakladnice vrednot, katere smo tudi mi prejeli — kot dar! (Mt 10, 8)

Bog nas opozarja z besedami končila: „Če bodo starši dajali dober zgled in sami gojili družinsko molitev, bodo otroci in tudi vsi, ki živijo v krogu družine, lažje našli pot do prave človečnosti, do svojega zveličanja in do resnične svetosti“ (GS 47, 3). Zgled staršev, ki je najvarnejša pot do pravičnega vrednotenja v srcih otrok, pa ni v zunanjih dejanjih, temveč predvsem v globoki, notranji navezanosti na vrednote. Otroci čutijo, kje imata oče in mati svoje srce.

Velikodušna ljubezen zakoncev je vir vsestranskega življenja; njuna vera in upanje pa pričetek družinske in družbene rasti. Te velike kreposti se prelivajo kot poživiljajoča sila iz osrčja družin — po otrocih —

v žile skupnosti in naroda. Tako se krepi nevidna vez, ki druží naravo z nadnaravo, čas z večnostjo in človečnost s svetostjo.

To je spreobrnjenje srca, to je prerod, h kateremu smo poklicani!

Če hočemo, da bo novo obdobje v naši skupnosti, pa tudi v celotnem slovenskem narodu obdobje klenega, globokega življenja in ne le zunanjega aktivizma, ki je predznak smrti, si osvojimo take osebne lastnosti, ki jih bomo s ponosom imeli za naš narodni spoznavni znak.

Slovenec naj samozavestno terja od samega sebe: v mislih — jasnost; v načrtih — zahtevnost; v dejanjih — kakovost; v skupnosti — vzajemnost; v vsem pa odgovornost!

Kot kristjani pa se moramo truditi, da bomo dodali: v dušah — svetost!

Slovenci smo maloštevilni, a smo lahko resnično veliki, če se oklenemo visokih vrednot, pošteno in zares!

Prosimo „Devico Marijo, ki je ob angelovem oznanjenju sprejela v svoje srce in v svoje telo Besedo in svetu prinesla življenje“ (LG 8, 53), naj nam pomaga, da bomo ostali zvesti svojim sklepom in da se bomo v času preskušenj znali in hoteli odločati za resnico in za življenje.

V zavesti svojih slabosti in odgovornosti, globoko vdani v voljo nebeškega Očeta ter iskreno hvaležni za božje darove, si upamo s tega mesta zaklicati: Jezus Kristus, bodi Kralj preskušanemu slovenskemu narodu, kot je Tvoja Mati, kljub naši nevrednosti, ljubljena in češče-na kraljica Slovencev.

Odgovor ljubljanskega nadškofa dr. Alojzija Šuštarja na pozdrav z
II. katoliškega shoda Slovencev v Argentini

SLOVENSKA POKRAJINSKA ŠKOFOVSKA KONFERENCA

Gospod

Alojzij Rezelj

Predsedstvo II. katoliškega shoda

Slovenska hiša, Ramón L. Falcón 4158

1407 Buenos Aires

Dragi gospod Rezelj,

prejel sem Vaše pismo, ki ste ga pisali z II. katoliškega shoda Slovencev v Argentini in se zanj najlepše zahvaljujem. Na prihodnji seji Slovenske pokrajinske škofovske konference bom o tem poročal tudi drugim slovenskim škofom. Hvaležni smo Vam za vašo povezanost s Cerkvijo na Slovenskem in s slovenskim narodom doma in po svetu. V istem duhu smo tudi mi povezani z Vami in prosimo Boga za njegov blagoslov in Marijo za njeno varstvo za ves slovenski narod. Srečno novo leto in prisrčne pozdrave

Ljubljana, 28. decembra 1987

+ Alojzij Šuštar
nadškof, predsednik SPŠK

Darovanje v templju

ROJSTVO V JUDOVSKI DRUŽINI

To je bil vesel in zaželen do-
godek. Novoporočenca so navad-
no sprejeli na hišnem pragu, kot
še danes beduini pred vhodom v
šotor, zmečkali pred njima gra-
natno jabolko in z njegovimi šte-
vilnimi pečkami izrazili željo, da
bi imela veliko otrok. Moč naroda
je bila v ljudeh. Njegova prihod-
nost je bil zdrav, močen in šte-
vilen zarod, zato so si želeli ve-
liko otrok. Otroci so bili najve-
čji blagoslov staršev in njihova
krona. Psalmist blagruje tiste, ki
jih imajo veliko, kajti taki bodo
uživali sad truda svojih rok, sreč-
ni bodo in se jim bo dobro go-
dilo“ (Ps 128, 2).

Novorojenčka so takoj umili,
posuli s soljo in nadrgnili, da bi
ga sol okrepila, ter povili v ple-
nice. Dojila ga je mati. Samo če
ta ni mogla, ker je dobila prezgo-
daj drugega otroka, so najeli do-
jiljo (prim. 1 Mz 24, 59; 35, 8),
kot je bila to navada v Mezopota-
miji in Egiptu, kajti otroka so
dojili mnogo dlje kot danes. Z
materinimi mlekom so ga hranili
tri leta. „Devet mesecev sem te
nosila pod srcem in te tri leta do-
jila,“ je govorila makabejska mati
najmlajšemu sinu in ga prosila,
naj ne zataji tega, kar ga je uči-
la. Šele po treh letih je otrok pre-
šel na navadno hrano. Ta prehod
je bil za družino pravi praznik.

Ko je bil otrok odstavljen, so pri-
redili veliko gostijo.

Takoj pri rojstvu so dali otro-
ku tudi ime. Šele pozneje se je,
najbrž pod grškim vplivom, uve-
ljavila navada, da so dali otroku
ime osmi dan po rojstvu, torej
hkrati z obrezo, kakor se je zgo-
dilo z Janezom Krstnikom in Je-
zusom (Lk 1, 59; 2, 21). Ime je
navadno izbrala mati, včasih tu-
di oče. Redko so dajali otrokom
imena po rastlinah ali drevju, pač
pa po živalih, posebno deklizam,
na primer Debora (čebela), Rahe-
la (ovca), Sefora (ptica), Tabita
(gazela), pa tudi dečkom, kot na
primer Kaleb (pes), Ajjah (ja-
streb), Sefufan (gad), s čimer so
dejali, da bo otrok kakor pes, ja-
streb, gad do svojih in narodnih
sovražnikov. Najbolj pogosta pa
so bila imena, ki so bila sestav-
ljena z besedo El (Bog): Gabriel
— božji junak; Jahve (Gospod
Bog) ali njegovo okrajšavo Jah:
Jehohanan (Janez) — Bog je
usmiljen; Jehošua (Jezus) — Bog
je rešitev; Matej — božji dar; pa
tudi tako, da se božje ime samo
predpostavlja, na primer Natan —
on je dan, namreč „od Boga“.

Osmi dan je bil otrok obrezan in
s tem sprejet med izvoljeno ljud-
stvo, mati pa je ostala še naprej
obredno nečista in sicer do štiri-
desetega dne otroke starosti, če
je rodila dečka oziroma do osem-
desetega dne, če je rodila deklizo.

Ta čas ni smela v svetišče, z nikomur se ni smela družiti in se nič svetega dotikati. Po preteku teh dni je prišla k očiščevanju in prinesla enoletno jagnje za žgalno daritev ter golobčka ali grlico za daritev za greh. Če je bila revna, je namesto jagnjeta lahko darovala golobčka za žgalno daritev, torej skupaj dva golobčka ali dve grlici.

Če je bil pa otrok prvorojenec, ga je mati hkrati z očiščevanjem odkupila od prvorojenstva, kajti v Izraelu je bilo vse, kar je bilo prvorojenega bodisi pri živalih bodisi pri ljudeh, božja last, zato so morali prvorojeno žival darovati v žgalno daritev, prvorojenec od ljudi pa bi moral vse življenje služiti Bogu v templju. To je bil spomin na rešitev izraelskih prvorojencev ob izhodu iz Egipta. Takrat je namreč morilni angel pobil vse, kar je bilo prvorojenega pri Egipčanih, izraelske prvorojence pa pustil pri življenju. Ker pa je bil pozneje za duhovniško službo določen Levijev rod in so bili „leviti posvečeni Bogu kot nadomestilo za prvorojenca od ljudi“, teh pa je bilo za duhovniško službo več kot dovolj, saj jih je bilo v Jezusovem času okrog 18.000, je izraelska mati lahko svojega prvorojenca za 5 seklov odkupila od tempeljske službe, tako da je mati morala odšteti za svojega prvorojenca približno enomesečno plačo.

Vse doslej povedano kaže na razmere, v katerih je bil rojen in odraščal Jezus.

POSTAVLJEN PRED GOSPODA

Ljudje se vsak dan srečujemo med seboj, toda redko se srečamo tako, da srečanje ne gre več iz spcmina. Starček Simeon in preročinja Ana sta se v templju srečala z Jezusom tako. Vse življenje sta hrepenela po odrešenju, sedaj, na večer svojega življenja, sta v templju srečala „Izraelovo tolažbo“, zato je Simeonu spontano privrel iz srca labodji spev „Zdaj odpuščaš svojega služabnika, o Gospodar, po svoji besedi v miru, kajti moje oči so videle rešitev, ki si jo pripravil pred očmi vseh

narodov: luč v razsvetljenje poganov in v slavo Izraela, svojega ljudstva“ (Lk 2, 29-32).

Vzel je dete v naročje in se radoval. Ni ga nežno ljubkoval, kakor delamo z otročiči, kajti vse, kar je govoril, je bilo navdihnjeno od Svetega Duha. Tudi ni naključno takrat prišel v tempelj. Luka v kratkem poročilu kar trikrat omenja Svetega Duha, ki je vse tako usmerjal in navdihoval, da je Simeon izrekel o Jezusu besede, ki nakazujejo vse Jezusovo delovanje in opozarjajo na učinek njegovega delovanja v svetu. „Postavljen bo v padec in vstajenje mnogih v Izraelu in v znamenje, kateremu bodo nasprotovali, da se razodenejo misli mnogih src“ (Lk 2, 34).

Jezus ne bo medla oseba, temveč izziv svetu. Po njem bo Bog sam stopil v stik s človekom in ga postavil pred odločitev, da se odloči zanj ali proti njemu. Mnogim bo kamen spotike in vzrok pogubljenja. Medtem ko se bodo mnogi ob njem in z njegovo pomočjo dvignili iz sužnosti samemi sebi, se bodo drugi ob njem zakrnili in zavrgli luč, ki jo bo prinesel svetu. Do njega ne bo mogel ostati nihče neopredeljen. Mesija bo vsem ljudem vidno znamenje. Njegov nastop bo povzročil v svetu razburjenje in boj duhov. Njegova beseda ne bo abstraktna resnica, ki se nanaša samo na razum in je človek do nje čustveno lahko povsem neopredeljen, temveč bo zahtevala tudi odločitev srca. Krščanstvo ni kakor matematična

resnica dvakrat dva je štiri, od katere pa človek živi popolnoma neodvisno, temveč je resnica, ki jo je treba živeti. Krščanstvo zahteva celega človeka in kdor njegove resnice ne sprejme s srcem in razumom, je v resnici niti ne sprejme. Tak živi samo polovično krščanstvo, zato je krščanstvo izziv svetu, ker človeka postavlja pred tako odločitev, da zavrne temo in izbere luč. Zgodovina krščanstva spričuje, da je Jezus res „Judom v pohujšanje in poganom v nespamet“ (1 Kor 1, 23).

Ob Jezusu se bodo razodevale misli človeških src. Kar je v človeku najbolj notranje, najbolj osebno in posebno, se bo pokazalo v prerekanju zaradi Jezusa ali še bolj splošno rečeno: v prerekanju zaradi vere. Najgloblji boj in zadnji vzrok vseh razprtij med ljudmi je boj med vero in nevero, je dejal nemški pesnik Goethe. Ob Jezusu se bo svet delil v sinove luči in sinove teme. Kaj je v človeku, se pokaže v njegovem odnosu do resnice, in ker je Jezus posebljena Resnica, se bodo ob njem najbolj pristno razodevale misli človeških src.

SREČANJE NA VIŠJI RAVNI

Marija ni bila dolžna iti k očičščevanju, kjer je Jezusa spočela v moči Svetega Duha, deviško, vendar je hotela biti tudi v spolnemanju postave samo Gospodova dekla. Tudi Jezus „se je podvrzel postavi, da bi odkupil tiste, ki so bili pod postavo, da bi tako mi

prejeli posinovljenje“ (Gal 4, 5). Ko je bil star osem dni, se je dal obrezati, kakor je ukazovala postava (3 Mz 12, 3), ko je bil star štirideset dni, ga je Marija prinesla k očiščevanju, in ko je odrasel, je redno hodil ob sobotah v shodnico in za praznike v Jeruzalem, da je z doslednim spolnjenjem postave dal zgled pokorščine božji volji. Vendar se je pri očiščevanju z njim zgodilo nekaj čisto drugega kot se je dogajalo z judovskimi prvorojenci. Najprej pazljivo preberimo Lukovo poročilo:

„Ko se je dopolnil čas njunega očiščevanja, so ga po predpisih Mojzesove postave prinesli v Jeruzalem, da bi ga postavili pred Gospoda, kakor je zapisano v Gospodovi postavi: 'Vsak moški prvorojenec bodi posvečen Gospodu', in da bi opravili daritev dveh golobčkov, kakor je rečeno v Gospodovi postavi“ (Lk 2, 22-24).

Luka v resnici samo pravi, da je bil predpis Mojzesove postave samo povod, da sta Jožef in Marija prinesla štirideset dni starega Jezusa v tempelj. Evangelisti niti z besedo ne omenja, kako se je Marija obredno očistila in Jezusa odkupila. S tem seveda ni rečeno, da se Marija ni podvrgla obredu očiščevanja, vendar zanj to ni najvažnejše. V njegovem poročilu je ves poudarek na tem, da sta Jožef in Marija Jezusa postavila pred Gospoda. Medtem ko so judovske matere pri očiščevanju za pet seklov odkupile prvorojence, Marija Jezusa sploh ni

odkupila, temveč Bogu podarila. „postaviti pred Gospoda“ pomeni pravzaprav darovati. Marija je Jezusa Bogu darovala. Izraz je premišljeno izbran, ker „postaviti pred“ ne pomeni samo darovati, temveč označuje tudi tistega, ki daruje, to je pa duhovnik. V hebrejščini se duhovnik imenuje qohen, kar pomeni „stati pred Gospodom“. Duhovnik je torej človek, ki stoji pred Bogom. Telesna drža „stati“ pomeni biti vsak trenutek pripravljen izpolniti voljo svojega predpostavljene- ga, kakor vojaki v takem stanju sprejemajo naročila svojih poveljnikov. Prva in najbolj svojska naloga duhovnika pa je darovati Bogu. Vendar duhovnik daruje vselej tuj dar, Jezus pa je Bogu daroval sebe, zato je veliki duhovnik in ker je sam večen, kakor je Oče, kateremu je daroval svojo življenjsko daritev, večen, se imenuje večni veliki duhovnik. S tem ko je Marija Jezusa postavila pred Gospoda, se je razodelo Jezusovo duhovništvo. To, kar se je razodelo pri 40 dni starem Jezusu, je pozneje do kraja pojasnil apostol Pavel v pismu Hebrejcem (9, 11-14), kjer najbolj nazorno govori o Jezusovem večnem velikem duhovništvu.

Jezusov prihod v tempelj ni odtegnitev Bogu in službi Bogu, temveč popolna podaritev Bogu, ki je dosegla višek v Jezusovi življenjski daritvi na Kalvariji. To je bila enkratna daritev, ki je za vselej ljudi spravila z Bogom in se poslej v vsakokratni nekravni da-

ritvi, sveti maši, njeno zaslužnje ljudem naklanja v odrešenje.

MOJA DARITEV BOGU JE SKESAN DUH

Sveto pismo je verska knjiga in opisuje versko življenje izvoljene-ga ljudstva. Najimenitnejša oblika verskega življenja pa je daritev. Daritev je več kot molitev. Daritev je z darom izražena molitev. Daritev ni le češčenje Boga, temveč je tudi prihajanje v občestvo z Bogom. Ker je daritev najimenitnejši izraz verskega življenja, ni čudno, če Sveto pismo toliko govori o daritvi. Tretja Mojzesova knjiga jim posveča kar deset poglavij. V njih ne omenja samo različne daritve, temveč omenja tudi pogoje zanje in govori o dolžnostih njih, ki pripravljajo in opravljajo daritve. Seveda pa to ni edini primer, kjer Sveto pismo govori o daritvah, v Novi zavezi pripoveduje o daritvah predvsem pismo Hebrejcem (prim. 9, 23-28).

Pri daritvah je posebno poučen nauk, ki ga daritev vsebuje. Izraelci so imeli, kakor tudi drugi stari narodi, najrazličnejše daritve, med njimi naj omenim dve najbolj značilni: to sta žgalna in jedilna daritev.

Pri žgalni daritvi so vso daritveno žival sežgali na oltarju. S popolno odsvojitvijo živali so izrazili popolno podrejenost Bogu in tako Boga najbolj popolno počastili. S celostno daritvijo (holokavstum, gr. holos — cel, ves in kalo — sežgem, torej dar do kra-

ja in popolnoma sežgem) so dajali največjo čast Bogu in popolno zadoščenje za svoje grehe. Celostna daritev je navzven izraženo priznanje in vera v edinega Boga Jahveja. Takšne daritve so poznali samo Judje.

Človek želi priti v stik z Bogom. To željo so izražale jedilne daritve. Pri njih so daritveno žival zaklali, toleščo in kri so na oltarju darovali Bogu, meso pa so istočasno zaužili darovalci. S tem ko so jedli Bogu darovano meso, so se v veri povezovali med seboj in ker so hkrati z jedjo daritvene živali zgorevali tudi njeni deli na oltarju, so se povezovali z Bogom. Jedilne daritve so prebujale občestvo z Bogom in ljudmi.

Daritev pa je možno tudi zlorabiti. Mnogi so bili prepričani, če opravijo daritev, da so s tem izpolnili vse obveznosti do Boga in poslej lahko živijo, kakor jih je volja. S takim življenjem so vrednost daritev povsem izničili. Če vidni dar ne spremlja skesan duh, je daritev brez vrednosti v božjih očeh. Nobena stvar ne more človeka opravičiti pred Bogom, če človek sam noče opravičenja, zato mora pri daritvi najprej sodelovati človekov duh, zato nam Bog po Svetem pismu govori: „Žgalne daritve in daritve za greh ti niso bile vseč. Tedaj sem rekel: Glej, prihajam, da izpolnim, o Bog, tvojo voljo“ (Hbr 10, 6-7). Prava daritev Bogu je torej „skesan duh“ (Ps 51, 19).

Francé Rozman

Marija, radost zemlje

JEZUS SE IZGUBI

Jezus je dopolnil dvanajst let. Pri Judih pomenijo ta leta nekaj posebnega. Deček namreč tedaj postane polnoleten. Ni več otrok, odslej se bo moral po zgledu odraslih pokoravati zakonskim predpisom.

In tako je bila ena prvih Jezusovih dolžnosti ta, da je spremljal starše, ko so poromali v Jeruzalem ob priliki praznovanja velike noči ali Pashe. Odpotoval je z njima.

Marija je za to dolgo pot — dobrih sto kilometrov peš poti —

pripravila potrebno hrano in obleko. Predvsem pa se je skupaj z Jožefom in Jezusom z molitvijo pripravila na ta veliki praznik v spomin na „izhod iz Egipta“, ko so Izraelovi sinovi bežali pred faraonom in Egipčani.

V Jeruzalemu se je trlo ljudi, kot je bilo običajno v teh prazničnih dneh. V velikem, prečudovitem templju, ki je bil nedavno dograjen, je množica prepevala psalme. Duhovniki so po posebnem obredu klali jagneta za slavnostni velikonočni obred. Običaj je bil namreč, da je za Veliko noč vsaka družina pripravila slavnostno večerjo ter tako ob spremljavi petja in molitve počastila praznik.

Ko je bilo praznovanja konec, so se odpravili nazaj vsak na svoj dom. Hodili so v manjših skupinah, sosedje in znanci skupaj. Jožef in Marija sta se pridružila nekaterim sorodnikom in prijateljem, Jezusa ni bilo z njima. Zdaj je že bil odrasel, družil se je s svojimi prijatelji in se z njimi pogovarjal. Zvečer so se ob poti ustavili, da bi se utaborili in prenočili. Tukaj sta Jožef in Marija opazila, da Jezusa ni nikjer. Nista ga mogla najti v nobeni od skupin.

Kaj se je zgodilo z njim? Jožef in Marija sta sklenila, da se vrneta v Jeruzalem, morda je zao-

stal in ga najdeta na povratku. Tri dni sta ga vsa zaskrbljena in v strahu iskala, dokler ga nista našla v Jeruzalemu. Bil je v templju.

Deček Jezus je sedel sredi učiteljev, ki so učili božjo besedo. Poslušal jih je in nato povpraševal. Vsi so občudovali bistrino, ki so jo zaznali v njegovih odgovorih.

Marija je bila še vsa pod vtisom skrbi in strahu, ki ju je preživela zadnje tri dni. Ni mogla vedeti, da je šel Jezus pravzaprav po usojeni mu poti, ni vedela, da mu je bilo namenjeno, da bo ostal tu, v Jeruzalemu, ne da bi o tem obvestil starše. Rekla mu je:

„Otrok, zakaj si nama to storil? Tvoj oče in jaz sva te žalostna iskala. Odgovoril jima je: Kako da ste me iskala? Mar nista vedela, da moram biti pri tem, kar je mojega Očeta?“ (Luka 2, 48-49)

Marija in Jožef nista razumela, kaj jima je hotel reči, toda Marija je vse te dogodke ohranila v svojem srcu.

Šele čez leta, ko je Jezus umrl in nato vstal, so Marija in apostoli razumeli, kaj jim je hotel povedati na oni velikonočni praznik, takrat ko je ostal v jeruzalemskem templju. Jezus je zato prišel, da bi nas popeljal k Bogu, svojemu Očetu.

Prav tako so morali miniti trije dnevi žalosti in skrbi, preden jim je Jezus rekel, potem ko je bil vstal od mrtvih: „Zakaj iščete med mrtvimi Tistega, ki živi?“

JEZUS SE ODDALJUJE

Minevala so leta. Marija je opazovala, kako Jezus odrasča. Postal je že pravi mož. Vse bolj se je izoblikovala njegova osebnost.

Marija je čutila, da se Jezus vse manj zanima za mizarska dela, za družinske, oziroma vaše zadeve. Kadarkoli se je Jezus pogovarjal z Marijo ali Nazarečani, je kaj hitro naravnal pogovor na prihod božjega kraljestva in pri tem dal čutiti, da bo prav kmalu.

Jezus je šel pogostokrat iz Nazareta v puščavo in tam molil ali pa se pridružil svojemu sorodniku Janezu in njegovim učencem.

Janez je bil zagnan in strasten. Že pred časom je zapustil starše. Elizabeto in Zaharijo. Pravzaprav je vse pustil, prijatelje, delo, svoje lepe stvari. Živel je ob bregu reke Jordan, oblečen v velblodjo kožo, prepasano z usnjenim pasom, hranil pa se je samo s tistim, kar je imel pri roki: s kobilicami in z divjim medom.

Janez je bil poznan med ljudmi. Veliko mladih pa tudi starejših je šlo za njim. Živeli so tako kot on v revščini, v molitvi, bolj lačni kot siti in polni velikega upanja.

Množice ljudi iz Jeruzalema in okolice so hodile k Janezu. Privlačevala jih je njegova goreča beseda. Janez se ni bal nikogar, ne rimskih vojakov ne judovskih odličnikov. Vsem je očital njihove napake in jih pozival, naj spremenijo svoj način življenja. Tudi

kralja Heroda, kateremu je očital pregrešno življenje, se ni ustrašil.

Jezus je Janeza občudoval. Bil je srečen, ko je bil v družbi z njim in z njegovimi učenci.

Marija je vsem tem dogodkom sledila od daleč, ostala je v ozadju kot je pri Judinjah v navadi. Doumela pa je, da se pripravljajo velike reči in da Janez veliko tvega, ko takole govori ljudem. Spomnila se je na Simeonove besede in uvidela, da bo treba veliko pretrpeti, preden bo nastopila doba božjega kraljestva.

Nekega dne je Jezus dokončno zapustil Nazaret. Marija je razumela, da se bo odslej posvetil samo Bogu in svojemu ljudstvu.

Kmalu po sinovem odhodu je ob vodnjaku izvedela, kaj vse se dogaja na bregovih reke Jordan, „Janez je krstil tudi Jezusa. In od tedaj naprej je hodil po galilejskih mestih in vaseh ter označeval, da je božje kraljestvo čisto blizu. Ljudje so se zbirali okoli njega in celo Janez se je menda spraševal, ali ni morda Jezus tisti, ki ima priti: Mesija...“

Marija je sprejela vse te novice in tudi sama goreče molila, da bi prišlo božje kraljestvo.

SVATBENO KOSILO

Marijo se nekoč povabili na svatbo. Na slavlje so vabili tudi Jezusa in njegove učence. Evangelij ne omenja Jožefa, morda je bil tisti čas že mrtev.

Svatba je bila v Kani Galilejski. Prišlo je veliko ljudi, vzdušje je bilo prijetno, nikomur se ni mudilo proč. Veliko je pripomoglo tudi vino, da so bila srca tako vesela... Nenadoma pa, ojoj, je začelo vina primanjkovati.

Marija je kaj hitro uganila zadrego hišnega gospodarja. Pomislila je na veselje okrog sebe, ki bi se lahko skalilo. Morda je pomislila še na kaj drugega: na večerjo, o kateri govori Sveto pismo in ki jo je bil obljubil sam Bog, na večerjo, ki naznanja veselje ob prihodu Mesije in kjer teče dobro, staro vino...

Marija je tedaj stopila k Jezusu: „Vina nimajo več.“ Poznala je svojega sina in imela je občutek, da on lahko nekaj ukrene. Zato je zaupno stopila k njemu. Ničesar mu ni svetovala, samo povedala je, kako stoje stvari: nimajo vina...

„Žena, kaj hočeš od mene,“ je je odgovoril Jezus. Morda je odgovor izzvenel trdo, toda Jezus je hotel pokazati, da je v svojih odločitvah svoboden. Prav dobro je razumel, kaj hoče mati od njega. Morda je tudi on pomislil na večerjo v čast prihoda božjega kraljestva.

Marija je prav tako vedela, da jo sin razume, zato je služabnikom preprosto rekla: „Storite, kar vam bo rekel.“

Popolnoma je zaupala Jezusu in prosila je učence, ki so bili z njim, naj ravnajo po njenem zgledu.

In glej! Voda se je spremenila v vino. In koliko ga je bilo!

In kako dobrega!

Ljudje so se čudili. Nekateri so se zavedali, kaj je napravil Jezus. Spomnili so se na besede pre-roka Izaija:

„Gospod nad vojskami pripravi na tej gori vsem ljudstvom gostijo z izbornimi jedili, gostijo z žlahtnim vinom, z najboljšimi jedili, s prečiščenim žlahtnim vinom... Vsemogočni Gospod obriše solze z vseh obrazov... Tisti dan poreko: Glejte, to je naš Bog! Radujmo in veselimo se, da nas je rešil.“ (Izaija 25, 6-8-9)

In nekateri so že začeli verovati v Jezusa, priznali so, da je on Mesija.

Marija je spodbudila prvi Jezusov čudež in učenci so verovali vanj. Marijina vera je bila tista, ki je vzbudila vero prvih učencev.

„Zgodi se mi po tvoji besedi,“ je Marija odgovorila angelu. „Storite, kar vam bo naročil,“ je rekla učencem. Pomagala je, da so zaupali Jezusu, da so verovali v njegovo besedo.

Pri tem prvem znamenju je Marija spremila Jezusa do Kafarnauma. Sestala sta se z Jezusovimi bratranci in drugimi učenci. Z njimi sta ostala nekaj dni.

Obisk za dober dan

Kakšna samota tukaj pri Tebi! Ko je vsenaokrog — v barih, trgovinah, slaščičarnah, cvetličarnah — vse živo ljudi! Še lučka naj ugasne pred Tabo, pa boš sam kakor v grobu. Le kako moreš zdržati, pa še zaprt v tisto samico, ki ji pravijo tabernakelj?

Sprašujem, ko da je bilo kdaj drugače, kadarkoli me je zaneslo k Tebi. In ko da sem sam prišel kdaj na kaj več kot na nekajminutni obisk, recimo na dober dan, takole na poti med pošto in banko...

Tudi danes ne bo drugače.

A dovolj za vprašanje: kako, v kakšni drži, v kakršnem razpolo-

ženju naj si Te predstavljam, tam za pozlačenimi vratci?

Kateri kader naj izberem iz scenarija, ki so ga napisali Matej, Marko, Luka, Janez?

Naj si Te predstavljam ljubeče sproščenega, ko objemaš tiste male, katerih bo kraljestvo? Ali pa razjarjenega, z bičem v roki, ko izganjaš iz templja prekupčevalce? Ali spet umirjenega, v prijateljski relaksiranosti pri Lazarjevih, ko Marta v oblaku sopare kuha in peče, Marija pa Te posluša, v pobožni odsotnosti? Ali spet drugačnega, zanosnega, ko se navdušuješ nad vero Sirofeničanke? Ali očaranega od ptic in lilij, ko

stopaš s svojimi učenci čez polja? Ali spet povsem drugačnega, nespoznavnega zleknjenega na obraz v krvavem potopu pod oljkami v strahotni noči Getsemanija?

V vseh teh različnih razpoloženskih hipih ostajaš Ti človek v polnosti naših kretenj in čustev, naših veselj in bolečin, naš človeški brat.

V vseh teh držah si Te lahko predstavljam, tam zadaj za vratici.

Pa veš, da bi Te danes izbral v nekem Tvojem drugem življenjskem trenutku? Veš, v katerem? Pri Jakobovem vodnjaku! Ja, ko sedeš tja truden in žejen, potem ko si se nahodil med Samarijo in Judejo. Učenci so šli s tistimi ficiki, ki so jih še zmogli, kupovat malico, sam sediš v tišini polj in vročini poldneva, pa v Tvoje trudno sedenje zažvenketa vedro Samarijanke. Tiste, črne in prsate, ki je imela za sabo že celo rešto moških, saj se spominjaš, kako si ji rekel: „Imela si pet mož in tisti, ki ga imaš sedaj, ni tvoj mož.“ Ti pa jo prosiš, naj Ti da piti. In v zameno ji obljubiš vodo iz drugačnega vodnjaka, oni drugi H₂O, ki teče v večno življenje.

Vidiš, danes si Te najrajši predstavljam tako, sedečega ob vodnjaku, trudnega in žejnega in pripravljenega na pomenek, tako človeka, kaj vem, tako Slovenca.

Iz misterija kruha se mi zdi, da slišim Tvoj glas: Daj mi piti!

Kaj vse bi Ti lahko danes naložil na obod vodnjaka, dragi moj Gospod, od piva do coca-cole! A

vem, da Tebi gre za drugačno pijačo.

Skušam uganiti, kakšno.

Kaj, če Te malce odžaja že to, večno žejnega naših hrepenenj, če kdo stopi k Tebi na obisk ob uri, ko samevaš, zaklenjen v hlad marmorja in kovine? In recimo reče: „Samo dober dan sem Ti prišel voščiti in se Ti zahvalit, da si še zmeraj med nami. Po vstajenju bi se bil lahko izgubil v svojo večnost kot komet v prostorja, pa si hotel ostati med nami, tovariš naših ur...“

A kaj, če človek vstopi predte in ne more reči niti tega, ker prihaja k Tebi z opustošenim srcem, pregluščen od bobnov sveta, težak od njenih mor?

Te morda odžaja tudi to, že samo to, da se dvoje nog zvleče predte in Te srce samó molče gleda? Morda s kakšno malce noro željo, da bi na primer obisk veljal še sosedni cerkvi, kjer prav tako samevaš, pa še drugim Tvojim samevanjem po Sloveniji pa še naprej čez njene meje in čez meje Evrope in Amerike.

Iti moram. Čakajo me opravki, od banke do trgovine. A šel bom z obodom vodnjaka v očeh. In s škripljanjem Samaritankinega vedra v ušesih. Na ozadju nekega drugega glasu samarijskih skržatov.

Hvala Ti, da nisi komet. Da si kruh, naša tovarišija in naš pogrinjek, naše nenadomestljivo brašno na maršu skozi Dolino.

Alojz Rebula

Portret katoliške Cerkve v Sloveniji

Slovenska Cerkev je nekaj kompleksnega in je zato dokaj težko izčrpno govoriti o vsem tem. Portreti niso fotografije, temveč so nekaj subjektivnega. Zato bo tudi moj prikaz portreta slovenske Cerkve razmeroma subjektiven, to je uravnan po mojih osebnih pogledih.

Nekaj podatkov

Mislim, da mi ni treba dajati kakih obširnih podatkov, ker so vam v splošnem znani. Slovenija ima okoli dva milijona prebivalcev, morda nekaj manj, ima svoje manjšine v Italiji, Avstriji in na Madžarskem. Nekdaj je bila Slovenija mnogo večja, njeno središče pa je bilo v današnji Avstriji. Torej nekdanje središče slovenstva ni več v Sloveniji, to pa ima poseben pomen in se odraža v občutju Slovencev. Po vojni se je Slovenija močno pomestila. Medtem ko je leta 1921 bilo na 20 prebivalcev 17 kmetov, so bili leta 1981 na 20 prebivalcev le trije kmetje. Razen tega se je 7 do 8% prebivalcev priselilo iz drugih republik, 86 do 88% se

Priobčujemo poročilo, ki ga je na Teološkem četrtku v Zagrebu dal teološki profesor dr. Anton Stres. Poročilo je bilo namenjeno hrvaškim poslušalcem in so nekateri pogledi v njem pogojeni po dolgoletnih razmerah in sledijo današnjemu miselnemu razvoju v Sloveniji. Tudi s tega vidika bo poročilo za nas koristno.

ima za katoličane ali po poreklu katoličane. V Sloveniji deluje kakih 900 duhovnikov, sekularizacija pa vdira med ljudstvo kot v drugih deželah. Tako je bilo npr. v mariborski škofiji leta 1966 še 92% krščenih, leta 1979 pa le 77%. Leta 1971 je 36% vernikov redno hodilo k maši, leta 1979 pa 29%; 78% staršev prijavlja otroke k verouku, vsaj za določen čas. Tudi kandidatov za duhovniške poklice je manj. Tako se je v letu 1970/71 pripravljalo 271 bogoslovcev samo za svetne duhovnike, 1981 pa samo 63 in se je 1984 število povečalo na 103 in 1985 na 102.

Slovenija je svoja metropolija, zelo delavna in dokaj homogena, in ima tri škofije, ljubljansko, mariborsko in koprsko. Na stopnji metropolije je več skupnih organizacij: pastoralni svet, katehetski svet, ekumenski svet, svet za dušno pastirstvo izseljencev, študijski svet, medškofijski odbor za študente oz. za njihovo dušno oskrbo, komisija Justitia et Pax, tako imenovani teološki tečaj, ustanova, ki se je dobro razvila in je po mojem mnenju nekaj najbolj uspešnega med vsem, kar je pri nas nastalo po vojni. Niti različni pastoralni poskusi niso dali toliko sadov kot ta teološki tečaj. Ime samo na prvi pogled nič ne pove. Zakaj sploh gre? Vsako leto novembra so v Ljubljani dvotedenska predavanja, potem pa se tečaj preseli

v druge kraje: Maribor, Ptuj, Mursko Soboto, Koper, Novo Gorico itd., a v nekoliko manjšem obsegu. Predavanja so dokaj dobro obiskana. Tedaj se posveča različnim teološkim problemom, zadnji npr. je imel temo „Za svet, za angažirano krščanstvo“ torej socialne narave, z družbenimi vprašanji. V Sloveniji je Karitas po zakonu prepovedana, vendar se neke vrste diakonije razvijajo po župnijah. Deluje tudi precej karizmatičnih skupin, med katerimi so najbolj znani ognjiščarji, neokatehumeni in drugi. Te skupine niso prav močne. So

pa še številne neformalne skupine, ki se sestajajo le več ali manj redno, in je ta način dušnopastirskega dela v Ljubljani kar dobro razvit.

Občutek ogroženosti

Rekel sem, da so Slovenci eden od najmanjših jugoslovanskih narodov in da jih vedno spremlja občutek ogroženosti, da je Slovenija narodnostno še kar homogeno področje, da je najbolj zahodna republika in da se precej čuti del Evrope, še več, srednje Evrope, da se hoče prištevati k srednjeevropskemu kulturnemu in gospodarskemu prostoru, prostoru Alpe-Jadran, in da prihaja do nekega vpliva zahoda, zahodne kulture, katere del smo tudi mi, posebno po naših manjšinah v Italiji in Avstriji, s katerima skušamo vzdrževati kar najbolj krepke zveze.

V zadnjem času se veliko govori o različnih oblikah demokratizacije v Sloveniji. Ti poskusi demokratizacije, nekakšnega pluralizma, seveda vplivajo tudi na cerkveno življenje. Omenjeno demokratizacijo podžiga predvsem naša splošna gospodarska kriza, ki je v resnici kriza določenega ideološkega sistema. Zato mislim, da je politično vodstvo Slovenije začutilo, da je iz te krize mogoče priti samo z demokratizacijo kulturnega, gospodarskega in političnega življenja, ne pa s kakimi pritiski. Mislim, da se ta zavest zadosti jasno izraža v raznih forumih v Sloveniji in da je to eden od poglobitvenih vzrokov za stanje, ki nam ga je vsaj zdaj mogoče ohranjati.

Vplivnost kulture

Drugi pomembni dejavnik, ki je prispeval k dosedanjemu razvoju, je vplivnost kulture. Mislim, da je za Slovenijo značilno razmeroma intenzivno kulturno življenje in je kulturno življenje krepko povezano s slovenstvom. Slovenec se prepozna bolj po kulturi, posebno po jeziku, kot po katolištvu. Za identifikacijo sta mu bolj potrebna jezik in kultura. Tako so se Slovenci tudi prebudili k svoji narodni samobitnosti in so jo ohranjali s kulturnim razvojem. Gotovo je, da ni dovolj razvijati samo kulturo, ker je za narodno samobitnost treba tudi gospodarstva in politične strukture, vendar je za nas morda najbolj značilno, da smo prav z razvijanjem kulture razvijali svojo narodno zavest, tako da ima kultura sorazmerno veliko vlogo v čutenju in življenju vsakega posameznika. Tako ima npr. Društvo slovenskih pisateljev prav pomembno vlogo v kulturnem življenju, pa ne samo v kulturnem, marveč tudi v političnem življenju v širšem pomenu. Slovenci se proti Avstriji, proti poskusom ponemčevanja nismo bojevali z nobenimi drugimi sredstvi kot le z jezikom in svojo kulturo. Kultura pa je nujno protitotalitarna. Kultura je gotovo pomemben dejavnik pri ohranjanju sedanjih razmer pri nas.

Skušnja Osvobodilne fronte

Tretji dejavnik je skušnja Osvobodilne fronte. To je bilo v času druge svetovne vojne edinstven poskus, ki je sicer propadel, vendar je zapu-

stil spomin nase in še učinkuje kot spomin. Osvobodilna fronta je bila ob ob začetku vojne, na začetku okupacije koalicija treh zaveznikov: komunistične partije, krščanskih socialistov in sokolov. Ta koalicija naj bi vodila odpor proti okupatorjem. Že v času vojne pa je propadla, ker je partija čez nekaj časa, 30. aprila 1943, prevzela vso oblast, tako da krščanski socialisti in sokoli niso smeli imeti svoje organizacije v OF ne svojih aktivistov in vojaške ali kakršne koli drugačne formacije, medtem ko so obdržali možnost svoje kulture, nekakšnega duhovnega in kulturnega dela med partizani. Pozneje je tudi to propadlo. Kocbek je postal žrtev stalinizma, odstavljen je bil z vseh vodilnih položajev, vendar je njegov ugled celo še zrasel. Kocbek še zdaj nekako živi kot možnost nekakšne koalicije, sodelovanja med kristjani in komunisti. Na to nekdanje sodelovanje, z vsem, kar je v njem bilo in česar ni bilo, se mnogi še danes sklicujejo in na tej ideji gradijo naprej.

Dve vojni travmi

Četrty dejavnik sta dve travmi iz časa vojne oz. po vojni: travma Roga in travma dachauskih procesov ter v manjši meri Golega otoka. Rog je kraj, kjer je bilo pobitih okoli 12.000 slovenskih domobrancev, potem ko je bila vojna že končana. V dachauskih procesih od 1948 do 1952 pa je izgubilo življenje kakih deset komunistov. To so bili morda edini (proti)stalinistični procesi v Jugoslaviji. Vse te travme so živele

nekako v podzavesti slovenskega ljudstva in v teh zadnjih dveh ali treh letih so po zaslugi Spomenke Hribar, Igorja Torkarja in drugih ti dogodki spet prodrli v javnost, v zavest slovenskega človeka ali vsaj izobraženstva. To je tudi pripeljalo do tega, da je slovensko politično vodstvo sklenilo opuščati take metode in tak način reševanja problemov.

Vpliv marksizma

Peti dejavnik, ki je vplival na položaj Cerkve v Sloveniji, je razvoj in vpliv marksistične teorije religije. Slovenska marksistična teorija religije ni več diamatska (dialektičnomaterialistična). Za dva najbolj poznana teoretika religije, Roterja in Kerševana, marksizem ni več dogmatičen, marveč sprejema znanost, sociologijo, raziskovanje in preučevanje in je kritičen do dogmatičnih stališč nekdanjega marksizma ali samega Marxa. Obstoje te teorije o religiji in teh idej ima po mojem mnenju odmev in posledice tako v politiki kot v vseh drugih dogajanjih v zvezi z religijo. S tem ne rečem, da ni tudi povsem starinskih, diamatskih in dogmatičnih pogledov na religijo, vendar ti pogledi ne prevladujejo v javnem življenju, na radiu ali v tisku. Roter npr., katerega ste te dni imeli priložnost spoznati, je imel pravkar vrsto predavanj o religiji po ljubljanskem radiu. Menim, da te ideje polagoma ustvarjajo drugačno ozračje.

Javno mnenje

Šesti dejavnik je vpliv, ki ga

imajo izsledki raziskav javnega mnenja. Mislim, da imajo ti tudi politične posledice. Po teh anketah je povsem gotovo, da vera ne pojema več, da se je proces sekularizacije ustavil leta 1980. Nekaj števil: od 1968 do 1980 je vernost padla s 67,8 na 48,1%. Tedaj so nekateri teoretiki sodili, da Slovenija dokončno ni več katoliška, da ni več verna, da so verni v manjšini in da se je v tem položaj v Sloveniji bistveno spremenil. Toda od 1980 do 1986 je vernost spet zrasla od 48,1% na 52,2%. To porast seveda ni spektakularen, vendar pomeni, da se je proces sekularizacije ustavil, kar vidimo tudi v drugih deželah. Še nekaj števil: 1968 je v Sloveniji 67,8% prebivavcev izjavilo, da so verni, 29,5% da niso verni, in 2,5% je bilo neopredeljenih. A 1986 je 52,2% vernih, 34,1% nevernih in 10% neopredeljenih. Politično gledano to pomeni, da se z vero in Cerkvijo sicer ne more računati kot z dejavnikom, ki bi mogel prevladovati, vendar da sta pomemben dejavnik v življenju ljudstva. Mislim, da je politika začela s tem resno računati in da že ni več mogoče misliti, da bodo nekega dne verni postali brezpomembna manjšina.

Slovenski sindrom

Morda je potem še kaj manj pomembnih dejavnikov in je med njimi ta, da slovenska emigracija ni teroristična, da je npr. v Argentini najmočnejša in zelo katoliško zgrajena, da je kot drugje, čeprav ne povsod, kulturno močna, ni pa tero-

ristična. Potem je tu vpliv posredške vloge Cirilmetodijskega društva. To duhovniško društvo je bilo v Sloveniji precej številno. Veste, kakšno je bilo stališče Vatikana do takih društev, vendar to društvo nikoli ni šlo v radikalno zadržanje, ampak je vedno hotelo igrati posredniško vlogo. Profesorja Cajnkar in Miklavčič, ki sta ga vodila takoj po vojni, sta se ogibala vseh večjih sporov s Cerkvijo in sta zares hotela pomirjevati, uravnavati v korist Cerkve in to je pobujalo nekaj zaupanja. Morda ima danes kako podobno vlogo tudi škof Grmič, vendar gotovo v manjši meri, saj po mojem mnenju niti ni več posrednik, ker mora posrednik pač biti sprejemljiv za obe strani, a Grmič je s cerkvene strani manj sprejet.

To so nekatera dogajanja, iz katerih bi bilo morda bolj razumljivo, zakaj je v okviru tega, kar je skupno vsem narodom in republikam v Jugoslaviji, vendar prišlo v Sloveniji še do nekaterih drugotnih sprememb, o katerih se danes v Jugoslaviji veliko govori. Govoré celo o slovenskem sindromu, čeprav ta ni tako velik, saj razlike od drugih niso tolikšne in tako pomembne, čeprav se res ne morejo tajiti.

Slovenska Cerkev sme danes z nekim zaupanjem gledati v prihodnost, seveda če nas kaj tragičnega ne preseneti. Odnose med Cerkvijo in družbo ponavadi ocenjujejo kot dobre. Označitev „dobri“ je previsoka. Obstoje gotovo še odprti problemi, ni še vse urejeno in dobro je treba razlikovati med tem, kar se dela na vrhu, in tistim, kar se dogaja spo-

daj. Tu je še vedno najti primere hudega sektaštva in zavračanja vernih na področju nekaterih krajevnih dejavnikov. Tega je gotovo še in in vem za več primerov. Obenem pa so v spodnjih plasteh tudi primeri vjudne strpnosti in medsebojnega spoštovanja. Vsekakor prevladuje osnovni ton, ki se hoče dajati, in to je ton medsebojnega spoštovanja. Gotovo k temu prispeva s svojim osebnim zadržanjem in mednarodnim ugledom slovenski nadškof kot vodja slovenske Cerkve. Morda je pri političnih strukturah precej spoštljiv odnos do njega tudi prav zaradi njegove dokaj pomembne mednarodne dejavnosti. Razen tega on ni do zdaj storil ničesar takega, kar bi bilo nepremišljeno in bi poslabšalo odnose. S tem ne mislimo reči, da je njegova osebnost pri tem edino pomembna. Pomembni so tudi vsi drugi dejavniki, ki smo jih navedli, vendar je njegova oseba pomagala, da so vsi drugi dejavniki mogli več roditi in so tako razmere postajale bolj ugodne.

To seveda ne pomeni, da ni drugih problemov, npr. ateizacije v šoli, problema božiča, ki se je nekaj že začel reševati, problema dušnega pastirstva v zaporih in domovih za ostarele. Nerešenih je še kaj konkretnih vprašanj, npr. vprašanje verskega življenja vojakov idr. Čeprav živi slovenska Cerkev v še kar ugodnih razmerah, mislim, da slovenski katoličani teh ugodnih razmer še nismo dovolj izkoristili.

Ko sem govoril o ugotavljanju javnega mnenja, sem nekaj pozabil povedati.

Ankete so pokazale, da 79% vpra-

šanih prebivavcev Slovenije praznuje božič, in je to dejstvo morda bilo po- glavitni razlog, da smo lani za božič mogli prvič po vojni slišati po radiu božična voščila ljubljanskega nadško- fa. Od teh 79%, ki se jih je izreklo, da praznujejo božič, jih je 43% reklo, da ga praznujejo kot verski praznik, 36% pa da kot tradicional- ni, družinski praznik; 59% jih je izjavilo, da želijo, naj bi ta dan ne bil deloven dan, 25% jih je bilo proti temu, 17% pa se jih ni opredelilo. Mislim, da hoče politične vodstvo upoštevati, kar se dogaja med ljud- stvom, in sprejemati zadovoljive u- krepe. Nekaj podobnega je zdaj ob „Novi reviji“, katera je vzburla ne samo slovensko, temveč tudi jugo- slovansko javnost. Prav te dni sem videl, da je časopis „Teorija in prak- sa“ (izdaja ga Fakulteta za politič- ne vede, časnikarstvo in sociologijo, in je ta fakulteta precej „na liniji“, še bolj pa časopis) mnogim kultur- nim delavcem poslal vprašanja in jih zaprosil, naj na predložene teme- odgovore in jih obdelajo. To pa so prav tiste teme, ki jih je načela „Nova revija“. Zdaj hoče torej ta časopis, po njem pa partija, prevze- ti iniciativo in naprej obdelovati te- me, ki jih je obdelovala „Nova re- vija“. „Teorija in praksa“ je poslala vprašanja tudi nadškofu.

To morda malo ilustrira obstoječo atmosfero. Čeprav ima torej sloven- ska Cerkev nekaj zadovoljivih mož- nosti, pa mislim, da teh možnosti ni dobro izrabila. Ta položaj je za Cer- kev bolj izziv kot priložnost, da bi govorili: Dobro nam gre. Prvi izziv

je pluralizem v Cerkvi in družbi. Ko zahtevamo strpnost v družbi, koliko imamo pri tem stpnosti v sami Cerk- vi? To je eno od vprašanj. Drugo vprašanje, ki se postavlja prav ko- misiji Iustitia et Pax, pa je, kako naj Cerkev učinkovito postane tudi glas tistih, ki nimajo glasu, in po- stane res kraj, na katerem bi tisti, ki nimajo zaščitnikov, vendar mogli najti neko varstvo. Mislim, da slo- venska Cerkev to še ni postala. Tre- tje je vprašanje o modernizaciji, da tako rečem, našega pridiganja in sploh oznanjanja. Četrto vprašanje je demokratičnost. Vem, da krščan- stvo ni demokratično v navadnem pomenu besede, nismo pa vendar še mogli uresničiti soudeležbe in večje vključenosti večine članov Cerkve. Prav tako je tudi še vprašanje o vlo- gi ženske v Cerkvi. Potem je vpra- šanje pomeščanjenja (urbanizacije) in s tem v zvezi potreba po spre- minjanju dušnopastirskih metod.

Velik izziv je potem kultura. V Sloveniji v resnici še ni nikakršne krščanske kulture ali subkulture, za katero so pa vendar velike možno- sti. Na primer poznana „Nova revija“ je vedno dajala možnost teolo- gom in drugim kristjanom, da v re- viji sodelujejo, da objavljajo, a do tega ni prišlo. Prav „Nova revija“, ta zanimivi kulturni poskus in je- dro, okoli katerega se je začelo ne- kaj dogajati, je pobudila nekaj fi- lozofsko-katoliških tem, na katere pa katoliški teologi niso odgovorili. Opravlja se dušnopastirsko delo med študenti, in to že več let, imamo tkim. Teološki tečaj, vendar vse to še ni

dalo pomembnejših katoliških, krščanskih, religioznih kulturnih delavcev.

Zakaj? Mislim, da je razlog v tem, da še vedno vzgajamo ljudi, ki s čutenjem, s srcem pripadajo Cerкви, kateri pa v glavi niso krščansko formirani. Ta razlika med čustvi ali osebno pripadnostjo pa med sekulariziranim, da ne rečem kar brezbožnim mišljenjem, ki se oblikuje v šolah, je morda poglavitni razlog, da vsa prizadevanja ne dajejo še nobene generacije krščanskih ali religioznih kulturnih delavcev. Pojavlja pa se med nami neka kultura, neko mišljenje, ki ni ne krščansko ne marksistično. To je prav tista kultura, ki se pojavlja okoli „Nove revije“. Ta je verjetno bolj heideggerska. Heidegger je bil precej prisoten v slovenski kulturi, najprej po Dušanu Pirjevcu, profesorju književnosti na filozofski fakulteti, in tam je nastala dokajšnja skupina ljudi, ki je uvedla Heideggerja. To je zdaj ta levica, laiška levica, več ali manj ateistična, ki ni krščanska, a tudi ne marksistična, in je gotovo najbolj zanimiv mišljenjski poskus, ko s svojim povzemanjem svetega pobuja teološko misel.

Iščejo neko sveto, ki pa ne bi bilo religiozno, čutenje svetega, doživljanje svetega, to je nečesa takega, s čimer se ne more manipulirati, kar ne sme postati predmet manipulacije, ki pa vendar ne bi imele nikakršne zveze z religioznim. Te ideje so precej močne, iz njih izhajajo potem še kake druge verzije in s temi poskusi krščanska katoli-

ška misel sploh še ni stopila v dialog.

Zadnji izziv našega položaja je dejstvo, da se v naših, predvsem kulturnih krogih, oživlja vera, nekakšna religioznost ali smisel za religioznost, ne pa cerkvenost. Večkrat se pojavljajo gesla, katera je dobro ilustriral rajni Bojan Štih, ki jih je bolj z besedami formuliral, kot pa je prakticiral, saj je živel drugače. Rekel je: Sem komunist brez partije in kristjan brez Cerkve. Morda je ta formulacija stanje neke neopredeljenosti, resignacije, nezaupanja v instituciji, v eno in drugo. To je morda največje oznamenilo našega položaja, nezaupanje v katero koli institucijo.

Biti torej marksist brez partije in kristjan brez Cerkve. To se potem potrjuje tudi v anketah. Raste vera v Boga ali neko višjo silo, samo od leta 1984 do 1986 je od 54% porasla na 62%, vendar se zmanjšuje število tistih, ki redno hodijo v cerkev, in se je nekako ustavilo na okoli 22%.

Zadnji izziv, ki pa nikakor ne sme ostati zadnji in brez pomena, je izziv, kako med Slovenci vzbuditi veselje do življenja. Leta 1955 je bil en splav na šest porodov, 1984 pa en splav na en porod, in to po uradni statistiki. Resničnost je verjetno še hujša. V Sloveniji okoli šeststo ljudi na leto stori samomor. Med mladimi je to prvi vzrok smrti. Veča se tudi število zakonskih ločitev in je to morda največji vzrok za zaskrbljenost pri tistih, ki v Sloveniji razmišljamo o tem, da ohranimo svoj narod. Slovenci postajamo narod sta-

v družini

Dietmar Rost-Janko Bohak

SPOLNA POUČITEV ALI SPOLNA VZGOJA?

Pred leti se je še lahko zgodilo, da so se starši in vzgojitelji ogorčeno branili pred spolno poučitvijo otrok, danes pa so si z zdravniki in psihologi edini v tem, da je treba otroke prav in pravočasno poučiti. To potrjujejo nekateri odgovori staršev:

„Moji starši bi mi prihranili nerazveseljive stvari, če bi mi pravočasno odprto odgovorili.“

rih ljudi, narod, ki počasi izumira, ali se rodnost stalno zmanjšuje in je s tem rast prebivalstva vse počasnejša. Naš pesnik Tone Pavčič je napisal v tem pogledu nekaj verzov:

Kako Slovenci lepo umiramo,
vztrajno in ne ravno počasno.

Nekoč, morda kmalu, pomremo do
zadnjega

in potem, še preden zgnijemo v
jami,

dajo nova imena vsemu na tem
koščku sveta,

a smrt poimenujejo z nami.

Iz hrvaščine prevedel

Božidar Fink

„Odprto pogovor o spolnih vprašanjih je najboljša zaščita pred moralnimi prestopki. Mnogo otrok lahko zavedejo, ker niso poučeni in so zato radovedni.“

„Naši otroci so naravnost preplavljeni s seksom. Povsod videvajo seksualne plakate: pri frizerju v revijah berejo o seksualnih rečeh; edino mi starši naj bi o tem molčali!“

„Tudi drugi starši poučijo svoje otroke. Zato moramo to tudi mi storiti. Živimo pač v drugačem času kot nekoč.“

„Danes se otroci za spolna vprašanja zanimajo mnogo prej kot nekoč. Tudi spolno prej dozori-jo.“

„V današnjem času, ko se mladostniki soočajo s tolikimi seksualnimi problemi, je treba že v zgodnjem otroštvu položiti osnove

zaupanja, da bomo lahko v času odraščanja nadaljevali pogovore. Otrok ne smemo razočarati. Zlasti na tem področju ne.“

Teoretično torej ne dvomimo več o potrebnosti spolne vzgoje. Kaj pa praksa?

Še danes pogosto povabijo v šolo ali v cerkveno učilnico „zunanjega“ predavatelja, ki ima spolnovzgojna predavanja. Ali pa potisnejo otrokom v roke brošuro ali priročnik o teh zadevah. S takšnimi načini se nismo še skoraj nič oddaljili od nekdanjih slovesnih ur spolne poučitve prejšnjih generacij.

Ali niso številna nezakonska rojstva, splavi, odkrite in skrite perversije ter neuspešni zakoni tudi znamenja ponesrečene spolne vzgoje? Odvisnosti, v katere zaidaneshi danes toliko ljudi na spolnem področju, in raznovrstne zlorabe spolnosti kažejo, kako slabo znamo ravnati s to „samoovoljno in neposlušno silo“ (Sigmund Freud) Zgolj besedna poučitev, brez čustvene in značajske vzgoje, hitro podleže nagonski sili spolnosti. Ko to spoznamo, smo na dobri poti k obsežni spolni vzgoji.

Samo „poučitev“ ne zadošča

Starši pogosto sprašujejo: „Kaj menite, kdaj je pravi trenutek za poučitev?“

„Ni dovolj, da spregovorimo o tem, ko pridejo otroci v puberteto?“

„Ni pravzaprav prevzgodaj, če

se pogovarjamo o teh stvareh že s predšolskimi otroki?“

Tudi nekateri vzgojni strokovnjaki se sprašujejo, kdaj je pravi trenutek za spolno vzgojo. Znani vzgojni svetovalec Kurt Seelmann pravi: „Rajši eno leto prezgodaj kot en dan prepozno.“ Drugi svetujejo: „Najbolje bi bilo, da bi s tem pogovorom ne začeli niti prezgodaj niti prepozno!“

V ozadju takšnih dvomov je „poučitev“, ki jo je pač treba nekega dne opraviti. Tako se morda sprašujejo, ali je otrok že „zrel“ za takšen pogovor, ali mu „to“ že lahko povedo. Neglede na to, da je težko ugotoviti pravi čas in zato vedno znova odlašamo s pogovorom, je takšno pojmovanje v osnovi zgrešeno.

Ne gre za enkratno „poučitev“ v določenem času, tudi ne za redne tovrstne pogovore; se pravi: ne gre toliko za posredovanje bolj ali manj temeljitega znanja o spolnosti in za pojasnitev vprašanj, marveč za vzgojni proces. Zato je bolje, če govorimo o spolni poučitvi. S tem nakažemo, za kaj pravzaprav gre. Vprašanje, kako naj „poučim“ svojega otroka, je prav tako nesmiselno, kot kako naj vzgajam svojega otroka.

Zato je prva ugotovitev: spolna vzgoja se začne z rojstvom in se konča, ko se neha moja odgovornost za otrokovo vzgojo, se pravi, ko otrok dozori v odraslega.

Druga ugotovitev se glasi: kakor so v vsakem starostnem obdobju problemi na drugih vzgoj-

nih področjih, tako so tudi na spolnem.

Primerjajmo to s prometno vzgojo! Ko mati prvič pelje dveletnega otroka čez cesto, ga opozori, da mora paziti na avto. Že majhnemu otroku govori o nevarnostih ceste, pojasni mu, za kaj so semaforji in prehodi za pešce. Ko otrok začne obiskovati šolo, je tu nov problem: pot v šolo. Ko se nekega dne s kolesom zapelje na cesto, mora poznati prometne znake. Če dobi mladostnik v roke moped, se pojavijo novi problemi. Končno napravi z osemnajstimi leti ali kasneje izpit za vožnjo z avtomobilom.

Svoboda in odgovornost

Kako z rastočo starostjo pu-

ščamo vedno več prostora za lastno odgovorno ravnanje pri prometni vzgoji, tako moramo tudi pri spolni vzgoji dajati vedno več prostora za odgovorno svobodo. Vprašanje odgovornosti spolov drugega pred drugim je danes problem, ki ga ni lahko rešiti; tu ga ne bomo obravnavali, saj ta vprašanja v otroštvu še niso aktualna. Vendar pa že lahko položimo temelje osnovnemu vedenju „odgovorne svobode“.

To dosežemo, če otroke že zgodaj vzgajamo k samostojnosti in jih nimamo premočno na povodcu. Majhnemu otroku, ki se v kuhinji bliža stolu, pametna mati ne bo branila, da pride do prve, čeprav morda nekoliko boleče izkušnje s tem predmetom iz svoje okolja. Podobno velja, ko otrok dela svo-

je prve korake. Ne smemo mu po nepotrebnem omejevali mnogo-vrstnih osvajalnih poskusov, čeprav je v nevarnosti, da pade ali stakne buško.

Samoumevno je, da bo mati pazila na otroka pri njegovih vsakdanjih osvajanjih sveta in ga bo zaščitila pred resnejšimi neizgodami. Toda za mnoge vsakdanje situacije velja, da morajo priti otroci do svojih izkušenj, kajti samo pravila jih ne bodo odvrnila od nevarnosti. Vzgojitelj se mora v trenutni situaciji odločiti, kdaj bo otroka pustil in kdaj bo zaščitniško posredoval.

Pri vsej upravičeni skrbi pa bi naj že v zgodnjem otroštvu začeli vaditi otroka, da bo pravilno uporabljal svojo svobodo, ko se bo polagoma navajal prevzemati večje odgovornosti. Možnost za odgovornost lahko damo otrokom, kakor hitro ostanejo sami doma, popazijo na mlajšega bratca ali sestrice ali samostojno izvedejo posamezna naročila in dela.

Pri tem je pomembno, da ne sejemo nezaupanja s tem, da bi otroke neprestano nadzorovali. Če otroku zaupamo, nas bo le redko razočaral. Tu lahko prvič začutimo, kako se splošne kreposti in odnosi odražajo na spolnem področju.

Vzgoja v zrelega človeka je obvezno načelo sodobne vzgoje in zato tudi osnovno načelo vsake spolne vzgoje. Medsebojna odgovornost spolov je obveznost, mimo katere ne moremo.

Prvi odgovori

Ostanimo pri primerjavi s prometno vzgojo. Kakor mati ne bo prometnih predpisov pojasnila le enkrat, marveč bo pri vsaki ustrezni priložnosti spregovorila o vedenju v cestnem prometu, tako mora biti tudi pri spolni vzgoji: pogosti pogovori, ki jim je povod konkretna situacija, so boljši kot enkratna poučna lekcija. Zgrešeno bi bilo, če bi hoteli triletnega otroka celostno poučiti. Posameznosti ga ne zanimajo. Na otrokova vprašanja odgovarjamo na kratko in razumljivo, kot na vsako drugo vprašanje.

Predstavljamo si naslednjo situacijo. V družini pričakujejo otroka. Mati je kupila opremo za dojenčka. Triletni Janezek to vidi in vpraša:

„Mami, za koga pa bo vse to?“

Mati odgovori: „Kmalu boš dobil bratca ali sestrice.“

Janezek: „Rajši bi imel bratca.“

Mati: „Ja, veš, tega pa ne moremo izbirati.“

Janezek: „Zakaj pa ne?“

Mati: „Glej, majhnih otrok ne moremo kupiti ali jih poiskati. Pridejo od mame.“

Janezek: „Od mame?“

Mati: „Ja, iz maminega trebuha. Tam zrastejo. V maminem trebuhu jim je mehko in toplo. Šele ko pridejo ven, vidiš, ali je deček ali deklica.“

Janezek: „A, tako.“

Mati: „In če bo deklica, jo bomo imeli prav tako radi, kajne?“

Tudi tvoja mama je bila nekaj deklica.“

Janezek pokima in steče proč.

Danes smo v nevarnosti, da otroke prezasitimo na tem področju. Če v družini pričakujejo otroka, so triletnik bolj zanima za novoprihajajočega kot za posameznosti človekovega razvoja pred rojstvom. Duševno razpoloženje je pomembnejše kot biološke posameznosti, da ne bi prihajajočega bratca ali sestrice otroci ljubosumno občutili kot vsiljivca.

Triletna Klavdija je prejela od matere vsa pojasnila na svoja vprašanja. Ko je mati spet pričakovala otroka, je na Klavdijino vprašanje odgovorila: „Tvoj bratec ali sestra raste v mojem trebuhu.“ Klavdija pa na to: „Prosim, prosim, mamica, v mojem!“ Čez leto dni je Klavdija vse pozabila. Ko se je mati ob ustrezni priložnosti spet hotela pogovarjati z njo o teh vprašanjih, je ni zanimalo nič več. Mati jo je zelo razočarala, ker sestra ni rasla v njej (Klavdiji).

Pri pogovorih gre vedno za to, da je posredovanje znanja vzgojno. Težišče je vedno na čustveni zasidranosti znanja, to pomeni, da moramo z otroškimi čustvi ravnati spoštljivo in razumevajoče. Vzgojitelj mora podati otroku svoje osebno stališče. To velja še posebej za majhnega otroka. Psihoanalitične raziskave so pokazale, da prvotna pozornost majhnega otroka ni usmerjena v znanje; otrok je željan videti, sli-

šati, biti deležen česa in nekaj početi.

Triletna Betka vpraša nosečo mater:

„Mami, zakaj imaš tako debel trebuh?“

Mati: „Saj veš, kmalu bomo dobili bratca ali sestrice. O tem sem ti pripovedovala. In sedaj je tu notri.“ (Mati pokaže na svoj trebuh.)

Betka: „Kaj pa dela notri?“

Mati: „Raste. Kmalu bo pri nas.“

Betka: „Mami, sem bila tudi jaz kdaj v tvojem trebuhu?“

Mati: „Ja, gotovo. Bila si mi čisto blizu. In bila si čisto majhna. Sedaj si pa že tako velika, da lahko sama ješ in piješ.“

Betka: „Mami, poglej, kako velika sem že“ (se vzbne na prste).

Mati: „In ker si tako pridna deklica, mi sedaj lahko pomagaš. Mamica te potrebuje.“

S takšnimi pogovori razumevajoča mati pripravi svojega otroka na prihod bratca ali sestrice; da mu čas, da se pripravi na „tekme“. Predvsem pa mu pokaže, da je lepo biti velik. Otroku čuti: materi sem v pomoč, potrebuje me. Za mater sem še vedno pomemben.

Zgled staršev

Še pomembnejši od pogovorov je zgled. Vrnimo se še enkrat k prometni vzgoji! Ne zadošča, da poznaš prometna pravila, moraš

se po njih ravnati. Mati, ki se s svojim otrokom ustavi pred rdečim semaforjem, oče, ki za volanom upošteva omejitve hitrosti, bosta prej usposobila svojega otroka za prometni vrvež kot starši, ki sicer na dolgo pridigajo, a z neposrednim prestopanjem prometnih predpisov postanejo neverodostojni. Podobno kot v cestnem prometu ne zadošča golo poznavanje predpisov, marveč se mu mora pridružiti tudi ustrezno ravnanje, tako tudi v spolni vzgoji ne zadošča le znanje, marveč je odločilno moralno ravnanje.

Pogovori sami nimajo nikdar odločilnega vzgojnega vpliva. Tudi tu je pomembnejši zgled staršev. Dober zgled so nekoč visoko cenili, danes pa je kar utonil nekam v pozabo; prav ta pa je pri spolni vzgoji odločilnega pomena. Zmožnost ljubiti, ta osrednja skrb vsake spolne vzgoje, ni sad poučevanja in informacij, marveč ljubeče naklonjenosti in zaverovanosti v družini. Otroci, ki so v domači družini v svoji najzgodnejši mladosti deležni veliko nežnosti in ljubezni, imajo prazaupanje v ta svet: življenje je lepo; spleča se živeti.

Medsebojno vedenje spolov otroci prvič in najintenzivneje doživljajo ob zgledu staršev. Staršem se ni treba sramovati, če so pred otroki nežni med seboj. Otroci naj bi doživeli, kako se veseliš drugega, kako se zahvališ, kako poveš kaj ljubeznivega. Pri tem se lahko zgodi, da postanejo

ljubosumni na medsebojno izražanje ljubezni staršev.

Štiriletni Aleš opazuje, kako oče stisne k sebi mater, jo boža in poljubi. Zrine se vmes in pravi: „Pojdi proč, oči!“

Oče: „Zakaj ne bi smel božati mamice in je držati za roko. Saj jo imam vendar rad.“

Aleš: „Ne, jaz imam rad mamico. To je moja mamica.“

Oče: „Ja, tudi ti imaš mamico rad. Oba jo imava rada. Tudi ti jo lahko božaš. Pridi sem.“

S takšnim ravnanjem Aleševa ljubosumnost sicer ne bo povsem izginila, toda postala bo znosna. Poleg tega bo Aleš začutil brez velikih besed: mi trije spadamo skupaj.

Smo ena družina.

Zgodilo se bo tudi, da bodo otroci doživeli, kako pride med starši do prepira. Toda prav tako naj bi videli, kako si oba prizadevata skleniti mir. Medsebojno priznanje napak otroci pozorno sprejmejo.

Otroci, ki slišijo, kako si starši rečejo: „Bodi spet dober do mene. Nisem tako mislil!“ ali: „Vem, da sem naredil napako!“ ali: „Prosim, ne bodi hud name!“ — takšni otroci vedo, kaj pomeni sprava in popuščanje, kako dobro dé spravljalnost.

Kako naj se otrok nauči ljubiti, če odrašča v prepirljivem in samoljubnem, neljubeznivem in hladnem ozračju? Je preveč, če rečemo, da je že sam zakon staršev spolna vzgoja — tako v do-

brem kot v slabem? Kajti bistveno — morda celo najbolj bistveno — pri učenju ljubezni in življenja v zakonu je, da otroci sodoživljajo zakonsko srečo lastnih staršev. Zato naj bi si starši med seboj in z otroki vsak dan prizadevali, da poravnajo družinske napetosti. K temu spada tudi to, da so starši od začetka pripravljeni opravičiti se ne le drug drugemu, marveč tudi otrokom. Otrok se ob tem uči: „Vsi, veliki in majhni, smo ljudje z napakami; nihče ni popoln. Vsak ima pravico, da dela

napake, dokler si prizadeva, da jih tudi popravi in se jih v prihodnje izogiba.“ To prizadevanje za spravo in mir se kaže tudi v telesnih stikih: v prisrčnem objemu, v stisku roke, v nežnem božanju po glavi in licih, v ljubečem poljubu. Tako otrok čuti, da je nežnost govorica brez besed, ki poravna prepir, ustvarja mir in znova povezuje ljudi.

Takšen zgled, ki ga otroci doživijo ob svojih starših, živo ponazarja, kaj pomeni partnerski zakon.

POSVOJITEV — DEJANJE LJUBEZNI

Vedno več je mladih zakonskih parov, ki ne morejo imeti svojih otrok, in statistike pričajo, da bo število še bolj naraslo v bodočnosti. Zato je več bioloških in psiholoških vzrokov.

Vsak zakonski par se želi podaljšati v svojih otrocih, kajti oni niso samo biološko-genetski dediči lastnosti prednikov, temveč tudi dediči kulture, družinske tradicije, ki se prenaša iz roda v rod in zagotavlja, da rod ne bo izumrl in da tudi vse tisto, kar nas je življenje naučilo, ne bo prešlo v pozabo.

Človek je socialno bitje, zato je do neke meje tudi odgovoren za dejanja drugih in tudi za to, kar se dogaja okoli njega.

Vedno več je otrok, ki so zapuščeni in živijo od miloščine po

cestah in prometnih transportih ter so izkoriščani od odraslih, ki nimajo moralnih predsodkov in principov. Mi kristjani pa, ki redno spolnujemo verske oveznosti, hodimo mimo, kakor bi se nas niti malo ne tikala ta problematika.

Ako bi vsaka katoliška družina sprejela samo enega takega otroka v svoj krog in varstvo, bi prav gotovo bila družba, v kateri živimo, veliko boljša in seveda boljše tudi mi v izpolnjevanju dela usmiljenja in ljubezni.

Živimo v deželi, ki je zelo različna od nas; ki ima popolnoma drugačne kulturne dobrine, in večkrat se čutimo nad njihovimi napakami zelo vzvišene, kajti mi smo potomci tisočletne kulture.

In vendar je ta narod veliko

pred nami v delih ljubezni. Koli-ko družin z mnogoštevilnimi otro-ki sprejme v svoj objem tudi ta-kega zapuščenega otroka iz či-stega nagnjenja ljubezni! Sveti Frančišek pravi: „Brez ljubezni nisi nič“ in pri tem ne misli na ljubezen do svojcev, temveč na ljubezen do zapuščenih, nesrečnih, bolnih, itd., s katerimi nas ne ve-žejo genetske vezi. Njegovo živ-ljenje je eno samo pričevanje te ljubezni.

Kolikokrat se zakonci brez o-trok — in povrh še katoličani — odločajo za moralno oporečne po-sege, samo da bi prišli do svojega biološkega otroka, čeprav gre to na račun še drugih komaj spoče-tih življenj. Njihov argument je „pravica do materinstva oziroma očetovstva“. In pravica nerojenih, ki končajo v epruvetah?

Zakaj tako? Zakaj tak strah pred posvojitvijo? Morda pa to ni strah, pač pa precejšnja mera egoizma. Strah pred dedno obre-menitvijo tujega otroka?... Kak-šno garancijo pa imam, da bo moj otrok, po vseh teh izrednih posegih (manipulacijah) dedno neobremenjen?

Živimo v deželi druge kulture in naši otroci si večkrat izberejo življenjskega druga med njimi ter pozabijo pri svojih otrocih na naj-osnovnejšo dobrino, ki nas veže na naš rod, kulturo in dede. Kaj imam lahko skupnega z vnukom, ki ne govori istega jezika kot jaz in pri tem mislim na jezik svo-jih prednikov, na jezik, v kate-

rem me je ljubkovala mati, na je-zik, ki mi vre iz srca in v kate-rem sanjam? Kako naj mu predam kulturo svojih dedov, dobrine svo-jih očetov? Prava vez se v teh okoliščinah ne more vzpostaviti in nazadje mi postane moj biološki vnuk popoln tujec. Kako naj ga učim pesmice in božične slavo-speve Jezuščku v slovenskem je-ziku, ki mi tope srce pred jasli-cami? Vse to je za mojega vnuka nekaj tujega in ga tudi ne zanima. Počasi si postaneva tujca, če-prav je moj biološki dedič. Knji-ge, ki bodo ostale za menoj, ga ne bodo zanimale, nabiral se bo prah in končno jih bodo pokurili ali pa v najboljšem primeru ponudili v kakšno knjižnico.

Otrok, ki ga posvojim, ki je moj po dejanju ljubezni, je lahko de-dič mojih prednikov, pa čeprav ne biološko. Prako mene bo podedo-val kulturo mojih in po dejanju ljubezni tudi svojih dedov, kajti postal bo to, kar bodo moje roke in srce izoblikovale iz njega.

Kot mati biološkega in posvo-jenega otroka lahko primerjam občutke, ki me vežejo nanju, in lahko trdim, da ni nobene raz-like, kajti ljubezen se ne more meriti: Se ljubi ali pa se ne lju-bi. Oba sta moja otroka, oba ljubljena, oba pijeta iz mene do-brine in kulturo tisočletnega slo-venskega rodu.

„Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.“ Druga božja zapo-ved. In kdo je moj bližnji? Prili-ka o samaritanu odgovori na

to vprašanje. Kako živim svoje krščanstvo, kadar grem mimo otroških rok, ki se stegujejo proti meni, mimo žalostnih otroških čči, ki ne bodo nikoli poznale materinega smehljaja.

Bodimo pogumni in ne zapirajmo svojih src, ne zapirajmo se v školjko egoizma, pomagajmo malim, ki nimajo nobene krivde in ki

so tudi otroci božji. Dovolimo si spremeniti bodočnost malemu, priključimo mu smehljaj na ustnice in lučke sreče v male očke. Dajmo tudi sebi priložnost, da nas te male nedolžne ročice objamejo in te sladko pokliče „mamica — očka“.

Lic. Tinka Vombergar
Šušteršičeva

*Za mladino
za mladino*

ODGOVORNA LJUBEZEN PRED POROKO

SPLOŠNO HREPENENJE

„Spolno bitje sem in hočem to spolnost v polni meri izkusiti.“ Ta stavek je vrgel v obraz zahodnonemškemu predsedniku in drugim funkcionarjem, zbranim v Bonnu ob začetku mednarodnega

leta otroka, neki štirinajstleten deček.

Nadaljeval je: „To spolnost hočem izkusiti z odraslim, s štirinajstletniki, s šestnajstletniki, z osemnajstletniki, z dečki in z deklicami, z moškimi in ženskami. Spol in starost nista važna. Ljubezen potrebujem bolj kot karkoli. In prav ljubezni ne dobim, ker

Iz knjige Hrepenenje po nežnosti, izdal župnijski urad Ljubljana-Dravljane 1987.

so druge stvari baje pomembnejše; druge stvari, kot so šola, univerza, študij in pridobivanje denarja. Zakaj ne morem živeti tako, kot čutim?"

Kakor koli že nas osupi tako radikalen bojni klic, pa v njem vendar lahko razpoznamo težnjo po ljubezni. Deček pravi: „Ljubezen potrebujem bolj kot karkoli.“ Hrepeni po nežnosti, a ne prepozna razlike med razdajajočo se ljubeznijo in ljubeznijo, ki hoče doseči, kar želi. Zamenjuje svojo pristno potrebo po naklonjenosti in ljubezni s svojo domnevno pravico do spolne zadovoljitve.

V vseh nas je hrepenenje po nežnosti in vsi imamo spolne potrebe. Erotična ljubezen je močnejša in zahtevnejša kot nežna, razdajajoča se ljubezen; nežnost lahko zelo hitro preplavi vihar na spolnost. Nič čudnega, če imajo mladi ljudje težave z obvladovanjem svoje želje po naklonjenosti. Mnogi, ki končajo v spolnem izživiljanju, so prvotno iskali nežnost.

Kot svetovalec in psihoterapevt se v svoji praksi znova in znova srečujem s problemi, ki se tičejo ljubezni, nežnosti in spolnosti. Pogosto opažam negotovost in nemoč. Za vas, ki se sprašujete in iščete, bi rad podal različne poglede na spolno življenje zunaj zakona. Na ta način boste lahko sami v svoji situaciji prepoznali možnosti, da se ljubeče, a odgovorno odločate — taki vi kot vaš partner. Ta knjiga je namenjena

mladim ljudem ter neporočenim, ločenim ali ovdovelim odraslim; vendar bodo tudi starši, vzgojitelji in svetovalci našli pobude za obravnavanje teh težkih vprašanj.

Ljubezen, nežnost in spolnost moramo premisliti same po sebi, neodvisno od tega, kaj počno vsi drugi in kaj je slučajno v modi. Kontracepcijska tabletki, petting in skupno življenje so zelo popularni. Vsi obljubljajo spolno svobodo. Toda vse več in več je primerov, ko je ta ponujana spolna osvoboditev privedla v zaslužnje in odvisnost.

Ta knjiga pravi neodgovorni spolnosti „ne“, prav tako pa za-

vrača tudi zavore, napačno sramežljivost in zmotne občutke krivde. „Ne“ pravi tako rešitvam na lahek način s pettingom in skupnim življenjem, kakor tudi praznemu moraliziranju. Njeno sporočilo je končno veljavni „da“ spolnosti: veseli „da“ nežni in odgovorni uporabi te naravne in vznemirljive življenjske sile. Moj cilj je, da vas spodbudim k iskanju lastne poti. Ta knjiga je ljubezensko pismo: povabilo k doživljanju nežnosti.

Po poklicu sem psiholog in psihoterapevt. Poročen sem od leta 1969 in imam dva otroka. Zavestno živimo kot krščanska družina in želimo, da bi naše izkušnje mogli sprejeti tudi drugi.

Namenoma ne naštevam dolge-

ga seznama literature. Ta knjiga temelji na številnih osebnih pogovorih in izkušnjah, bodisi iz mojega poklica bodisi iz osebnega življenja, in se ne opira na raziskave javnega mnenja ali na eksperimentalne rezultate. Po mojem mnenju sta temi o nežnosti in spolnosti preveč intimni, da bi ju lahko zajeli v statistične analize sistematičnih anket. Tovrstna poročila vedno najdemo v knjigarnah. Danes pa bolj povprašujemo po osebnem mnenju in osebnih izkušnjah.

Pripravite se, da pošteno pretresete svoje misli, ker je to edini način, da v sebi odkrijete hrepenenje po nežnosti.

(Dalje prihodnjič)

Gerard Hauer

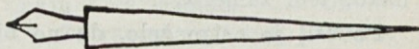
Slovenski dom v Münchnu

Slovenski rojaki, ki jim je pri srcu duhovna dediščina njihovih prednikov: vera, kultura, krščanska omika in slovenska beseda, imajo od 21. novembra 1987 v Münchnu na Bavarskem nove prostore. Blagoslovil jih je münchensko-freisinški nadškof dr. Friedrich Wetter v navzočnosti slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja in njegovega pomožnega škofa dr. Stanislava Leniča.

V tem domu je sedaj Slovenski dušnopastirski urad, ki ga vodita dr. Branko Rozman in njegov pomočnik Marjan Bečan, sobotna šola za otroke slovenskih staršev, knjižnica, pisarna za socialno službo, stanovanjski prostori in gospodinjstvo.

Na prireditvi sta goste pozdravila dušni pastir dr. Rozman in nadškof Šuštar, vse je nagovoril tudi kardinal Wetter. O slovenski skupnosti v Münchnu, življenju in delu župnije je spregovoril član župnijskega sveta Jure Terseglav. Na prireditvi so peli otroci in mešani pevski zbor.

Na Bavarskem živi trenutno kakih 6.000 Slovencev, v šolski tečaj pa je vpisanih 75 otrok. Slovenske maše ob nedeljah so v cerkvi Svete ga Duha, druge prireditve kot miklavževanje, materinski dan pa drugod.

Pod žarki kordovskega sonca

ASTEN, ŠE ENKRAT KRALJA

Že proti enajsti ponoči se je Rudolf prebudil. Radovednost ga je dvignila: pogledal je po vremenu. Stopil je k oknu in se zastrmel v zvezdno nebo: velika zvezda s spremljevalkami okrog sebe je že odplula na zahodno stran neba. Rimska cesta se je utopila v rahli belini meglic. Noč se je osvežila, obetala je lepo vreme.

Tu pa tam se mu je zazdelo, da se nekdo potihoma razgovarja. Napel je svoj tenki sluh. Ne udarja rahlo, a zamolklo? Popital je po svetilki, luči še ni bilo. Svetel snopčič svetlobe je poslal proti farovžu. Praznota in mir. Še glave borovja so mirovale, utrujene po vročini.

Zavil se je v pelerino in brez ropota odmaknil zapah. Na stopnišču je obstal. Iz male obednice za brajdo je prihajal šum in rahlo trkanje.

Jeza se ga je lotevala. Da so me spet hoteli prevarati! Huda je kvartopirska skušnjava — si je priznal. Kaj naj storim? Naj jih pustim v miru? Naj jih oštejem? Če prvo, bodo mislili, da me je lahko varati. Če drugo, si lahko nakopljem zamero...

Povesil je ostro želo, da ne bi prehudo žgalo, in se počasi po-

mikal proti brajdam. Odrinil je priprta vrata in kot mrzla soha obstal na pragu. Široko mizo sta osvetljevali dve sveči, sredi med njimi steklenica viskija, nametan kup kart, ob vsaki strani igralec: Vinko... Javor... Zefa... in direktor s hrbtom proti njemu. Kot iz groba vstala prikazen je lebdel pred njimi: do tal je bil zavrt v črnino, le obraz je odseval v migetanju rumenkaste svetlobe sveč.

„Asten, še enkrat kralja...!“ ga vrže Vinko s poudarkom na mizo.

„Imate še kakega?“ jih je vprašal Javor ves zagledan v karte.

Rudolf se je za korak primaknil. Oboji so onemeli: on in igralci. Končno se je premagal in zbral. „No, no! Sploh kaj vidite pri taki luči?“ je potvarjal mirnost, da si mu je nemir butal v prsih.

„Goljufamo lahko tudi v polmraku! Pa še kakó lepó se da!“ odvrne direktor.

Rudolf je pogledal že skoraj dogorele koščke sveč in mu namignil: „No, tudi tega ne boste mogli več dolgo opravljati. Sveče bodo prav kmalu dogorele.“ Ob tej ugotovitvi se je že rahlo nasmešnil. Dogorele luči bodo končale nočna prizadevanja.

„Nikar se ne boj! Imamo jih še skoraj cel zavitek v rezervi!“ Bahato se popoka po žepu suknjiča,

kakor bi bil hotel reči: „Tega bogastva je še cd sile dosti!“

ŠTUPORAMO ČEZ REKO

Rodilo se je sončno jutro. Izza hrbta Gemelas se je pripeljalo sonce po umitem nebu in nalilo zlatih žarkov čez vso dolino. Na rosnih travah so se lesketale drobne kapljice: vsaka je žarela in se prelivala v goreč biser. Ni bilo dovolj časa, da bi se bil človek napil do polnosti lepote božjega stvarstva: vsaka podoba je bila drugačna, kakor se je sončna luč dvigala in rasla.

Včeraj ovele divje rože ob poteh so se dvigale: njihovo lice je bilo spet osveženo, čisto in prenovljeno. Vse je pelo, čebljalo, se klicalo. Žolna je tolkla po votlih

deblih nagnjenih vrb in iskala jutranji priboljšek. Drobčkani ptički so se skrivali v grmovju; le cingljanje srebrnih glaskov je naznanjalo njihovo prisotnost.

Svet je bil prenovljen.

Sredi dopoldneva me je Vinko poklical. „Dragi kolega! Da ne boš pozabil na najin običajni sprehod!“ me je opomnil.

„Nikakor ne!“ sem poudaril. Vedel sem, koliko je veljal za Vinka ta prehod. Še bolj pa potem njegova udobna namestitev v hiši, ob ogelnem oknu in s pogledom na sočno hribovje, ki je čaralo pred oči davno lepoto izgubljene domačnosti.

„Veš, Zlatko bi zameril, če bi naju čakal zaman.“

„Že razumem,“ sem pritrdil.

Na položni vzpetini, čez reči-

co Dolores, je imel Vinko prijateljca Zlatka. Na trdnem skalnem hrbtu je ždela prikupna hišica. Kakor gnezdo sredi trnovega grmovja in divjih rož. Hišica je rasla, grmovje se je umikalo.

Od prve jutranje ure pa do poznega večera se njena okenca ozirajo v lice sonca in pozdravljajo razpotegnjeni hrbet Gemelas. Tu je Zlatko zamenjal knjige z lopato, škarjami, žago in koso. Pozabil je na udobni profesorski sedež. Vse to in še misli je pustil na univerzi v Tucumanu.

Tu živi drugo življenje: pod soncem, med zelenim drevjem in v čisti vodi v Doloresu. Misli na tisoč drobnih stvari, ki so čez leto potisnjene na rob. Vesel je srečanja z nami, njegov stisk roke je kakor pozdrav brata. Že iskreni nasmeh te objame s toploto.

Zato se razveselimo njegovega povabila na prijeten razgovor ali ga postrežemo s kofetkom, ko nam ob nedeljskih mašah vrača naše obiske. Tedaj kot iz vreče stresemo novice, dogodke in doživljaje leta ter se razgovorimo, nasmejimo pa tudi resno pretehtamo marsikatero misel, ki vznemirja tudi nas.

Svojim prijateljem postreže s turško kavo v svetlih bakrenastih posodicah. Žejna grla čaka steklenica Rio segunda. Ko pa odpre vrata bara, oči obstanejo na vabljenih steklenicah raznih oblik in slikovitih nalepk. V njih je „dobro volja“ domačega in tudi tu-

jega porekla... Še kukavica, ki poje ure na nasprotni steni, te ne moti v razpoloženju, v kakršnem držiš naliti kozarček. Tudi domača pesem nam zazveni v najglobljo izpoved ljubezni do najlepšega, kar nosimo v srcih po svetu.

Vinko je predobro poznal vse te steklenice. Presneto, ne bi ga mogel ogoljufati. Celo po zamašku je ugotovil, ali je res prava ali ne.

Ko sem že nekajkrat spremil Vinka tja, sem ga pa le nekoč pobaral: „Doktor, povejte mi, odkod pa se vidva poznata? Tikata se, govorita o Ljubljani in o mnogih ljudeh, o katerih še nisem slišal...“

„Asten! Še enkrat: midva sva kolega, med nama ni vikanja, ne doktorja, ne gospoda! — Zlatkota pa poznam že precej časa. Enkrat ob deževnem vremenu ti bom vse razodel...“

V zgodnjem popoldnevu sva že odrinila. Prijetna senca borovega gozdiča je ostala za nama. Sonce se je uprla na prašno cesto, po kateri se je vlekla raztrgana procesija lenih otrok po klancu proti vodi.

Vinko si je pomagal s trdno palico, da ga ni preveč zanašalo. Vijuge ceste so se zajedale v skalnate obronke hriba, ki je kakor na grbi kamele nosil kloštru podobni „Zavod San Sebastian“.

„Kako neizrabljeno zavetišče! Vsi ubožni otroci kordobske province bi v njem imeli prostor! je računal Vinko in pokazal s palico

na rdečkasti rob strehe, ki je bil še viden izza ovinka.

„Če bi bilo v odgovornih in zvestih rokah!“ si pozabil dostaviti.

„Tako je!“ je pritrdil.

„Preveč se oziraš okrog. Glej, kaj prihaja?“ Pokazal sem mu za prst debelo in z barvnimi prstani okrašeno kačo, ki se je vijugala po prahu čez stezo. „To je lep primer korala. Da nisem vzel svojih priprav za lov s seboj! Vedno mislim, da ne bo plena, in grem praznih rok.“

Nad zadnjim ovinkom nad mrtvo železnico naju je presenetilo šumenje vode.

„Zdi se mi, da sva se ujela: ne bo mogoče čez most!“ sem dejal.

„Misliš, da je tako narasla? Od kod, tu ni deževalo?“

„Po vsej dolini se stekajo potoki drug v drugega.“

„Pojdiva do konca!“ je odločil. Ustavila sva se pod vejnatim kebračem. Temno rjavi konj je bil pripet na kol žične ograje. Mulil je ostanke suhe trave in se ni zmenil za najin prihod. Iz preprostega ognjišča med tremi kamni in s pristavljeno pavo za mate se je še komaj zaznavno kadilo. Plečat gaucho si je privoščil prijetni počitek.

Naraslo vodovje je šumelo. Mostiček je bil čez in čez pokrit z njim. Rjava penasta voda je brzela čezenj, štrleči kamni so jo rezali, da se je penila in srdito prekopicavala.

„Je nevarno! Tok je močan in lahko te spodnese. Kdo naj te re-

ši, če te bo premetavalo čez kamne?“ sem resno ugotavljal.

Gaicho je pretegnil zaspane ude v prijetni senci, se dvignil ter nabasal mate. Takoj je mogel razumeti najino skrb. Nasmehnil se je, medtem ko je prilival vodo, in pobaral: „Quieren al otro lado?“

„Sí, al otro lado...“ je brž prikimaval Vinko. „Pero como?“

Gaicho se je približal z matejem v desnici in s pavo v levisi pred Vinko. „Un mate para hacernos amigos!“ mu je ponudil. Vinko je v tem vročem popoldnevu sanjal bolj o Río segundo... o viskiju z ledenimi kockami, o dišečem brinjevcu, bolsu, ferretu... Vendar je končno stegnil roko.

„Por la amistad!“ mu je vrnil nasmešek. Srknil je zelenkasto pijačo, da bi napoved postala resnica. „Amistad“, ki bi mu zdaj tako prav prišla.

Čez čas pa se je ojunačil. „Usted no pasa...?“ Dopolnilne besede je izrazil z roko.

„Quiere el caballo?“ mu je gaicho ponujal konja — vse, kar je imel.

„No! Yo no puedo subir...“ in spet si je pomagal z rokami.

Razložil sem mu tedaj, da s 85 kilami in z neprožnimi nogami ne more na konja. Tudi ni nikogar, ki bi mu potem pomagal sestopiti.

Gaicho je pogruntal. „Si lo llevo al otro lado?“ Zdaj je on uporabljal roke, ki so razodevale, da si ga misli naložiti na hrbet ter ga prenesti čez.

„Sí! Sí! Cuanto?“ se je Vinko razveselil in pobaral za račun.

„Cuanto?“ je ponovil nato spet gaicho. „Usted pesa 85 kilos. Es mucho! Y esto?“ ga je z roko pobožal po trebuhu.

„Es cementerio de pollos...“ sem dodal jaz. Gaichu je ušel glasen smeh. Tudi Vinku.

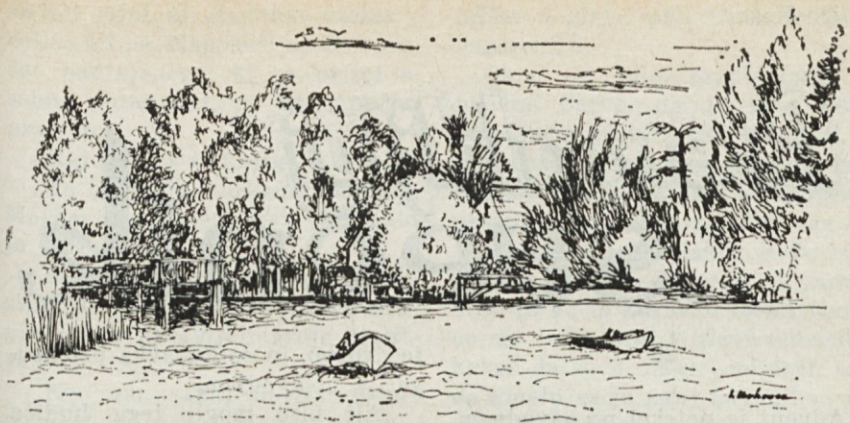
„Asten! Cien pesos!“ je obljubil Vinko. Opazil je, da voda narašča.

Podasta si roki v znak sporazuma.

Vinko mu je izročil bankovec. Nato se je skobacal na štor ob ognjišču in gaicho si ga je naložil na hrbet. Z rokami se ga je krepko oklenil čez prsa, gaicho pa ga je z vsako roko pograbil za eno nogo. Obilni trebuh je bil ob vsaki legi odveč. Ko je že storil nekaj korakov proti vodi, sem se na ves glas zasmel: vse se mi je zdelo grozno smešno, da sem se začel pokati po kolenih. Gledajoč ga na večjo razdaljo, se mi je zdelo, da se je gaichu prilepil ogromni polž na hrbet, kateremu sta izpod trupa zrasli dve debeli tipolki, ki vsake toliko pomahata — chau — chau — chau in da ubogemu gaichu kljub robustnosti ob vsakem koraku zaškriplje v suhem skeletu...

Z drobnimi, klecajočimi koraki sta lezla proti sredini mosta. Tedaj sem čul, kako je Vinko stokal, da ga nekje boli, a vodno šumenje je udušilo njegov glas.

Gaicho se ustavi. Glasno se pri- tožuje, da je zelo težak. Potem se

„Z Lojzetom Pircem sem se čez leta srečal na Hiawathi...“

je čulo le še gaucha: „100 pesos no... 50 más... 150 pesos,“ je kričal, „o lo deajo aquí...!“

„Sí! Sí! Sí! 150,“ je zagrgral Vinko v odgovor.

Pa sta prišla na cilj. Vinko se je naslonil nanj, z rokami pa se je božal po bolečem trebuhu.

„Que viejo pesado! Que panza molesta!“ se je gaucho pritoževal, ko se je vrnil. „Por eso le pedí 50 más.“

Natočil si je mate in se pokrepčal...

Vinko pa je ostal kot neboljen kupček, kamor ga je gaucho odložil. Čakal je, da prebrodím vodo in mu prinesem palico, ki mi jo je pustil. Zato sem pohitel.

„Takega prenosa še psu ne privoščim!“ je vrgel iz sebe. „Veš, kolega, vsega me je premečkal.“

„Še dobro, da nimaš kosti v tre-

buhu. Vse bi ti bil potrl!“ sem mu skušal pomagati do dobre volje.

„Adios amigos!“ je kričal gaucho z druge strani in se vzpenjal na konja.

Jaz sem mu pomahal v odgovor, Vinko pa se je obrnil proč.

„Amistad... za sto in petdeset pezov.“ Pri tem se je komaj malo nasmehnil.

„Veš, Zlatko že gotovo kuka, kje neki sva ostala...“

Trudno sva zavila potem po dvigajoči se stezi proti Zlatkovi hiši.

— — —
Nekaj let sem čakal na tisti napovedani deževni dan, a ga ni bilo. V njegovi bližini so bili vsi tako sončni! In v enem takih je tudi Vinko čisto pozabil na obljubo.

„Asten... nikdar več!“

Premakljivi svečnik

29

Advent je potekel po navadnem tiru, tri dni pred božičem pa je prišel ukaz, da se mora Zdravko zglasiti pri upravi zaporov dva-
indvajsetega decembra tega in tega leta. V primeru, da se ne pri-
javi prostovoljno, bo sodišče pri-
siljeno dati ga privedi s silo.

Seveda ni bilo treba nobene si-
le. Zdravko je bil na to priprav-
ljen. Doma je uredil vse župnij-
ske stvari, uredil račune, spisal
kroniko, kamor je vpisal tudi to,
da mora v ječo, da odsluži kazen
za svojo nepremišljenost.

Poslovil se je od jokajoče Ba-
rice, ki ga ni in ni hotela izpu-
stiti iz objema, še enkrat za kra-
tek čas stopil pred tabernakelj in
odšel na avtobus, ki ga je poteg-
nil v bližnje mesto.

Jetniška uprava ga je poslala
v celico, kjer je bilo že sedem
jetnikov, on je bil osmi. Bili so
različnih let. Od tistega, ki je imel
petinpetdeset let, do mladega fan-
ta triindvajsetih let. Jetniki so
bili obveščeni, koga dobijo v svo-

jo družbo, in so Zdravka pričako-
vali z nelagodjem.

„Ali niso mogli tega hudiča
vtakniti kam drugam? Prav v na-
šo celico ga je treba, kakor da ni-
smo že dovolj na tesnem.“

„Na tesnem, to ni nič. Ampak da
imaš takega smrdljivega farja dan
za dnem pred očmi! To ti je hu-
dič.“

„Si ga bomo pa privoščili, če
nam ne bo všeč.“

„Izbezati moramo iz njega, ka-
ko je bilo s tisto punco. Saj bo
prišel med nas zaradi neke najst-
nice. Že naprej uživam, kaj vse
nam bo povedal.“

„Misliš, da je nor, da bo pove-
dal!“

„Bo, na to lahko prisežem. Pri-
tisnili bomo nanj tako, da bo pi-
skal.“

Zdravko je prišel v ječo proti
večer. Nekaj ur je presedel v ne-
kakšni predsobi ali čakalnici jet-
nišnice, po dolgem času so zapi-
sali njegove osebne podatke, mu
pregledali zelo natančno in skrb-
no stvari, ki jih je prinesel s se-
boj: brevir predvsem, o katerem
si ti, ki so stvari pregledovali, ni-

so bili edini, ali ga lahko vzame v celico ali ne. Naposled so šli vprašat nadrejenega, ki se prišel osebno pozanimat, za kaj pravzaprav gre.

„Kaj boste s to knjigo v celici?“

„To je moja službena molitev. Moram jo opraviti vsak dan, zato jo potrebujem.“

„Se zavedate, kam greste? Mišlite, da boste v celici vpričo drugih lahko opravljali svoje molitve?“

„Ne vem, zakaj bi bili drugi ovira?“

„Morda pa vaša molitev drugim ne bo všeč in se vam bodo postavili zaradi tega po robu.“

„Mislim, da bi v takem primeru jetniška uprava bila dolžna, da me zaščiti.“

„Samo tega si ne želite, da bi vas jetniška uprava ščitila. S tem bi si pri drugih jetnikih nakopali toliko sovraštvo, da bi vas vzelo, preden poteče teh šest mesecev, ki jih morate odsedeti.“

„Dovolite, da vzamem brevir s seboj. Vse, kar je s tem v zvezi, bom moral vzeti nase.“

„Zaradi mene ga lahko imate. Lahko nam ga tudi pozneje kadar koli izročite, če ne bo šlo drugače. Shranili vam ga bomo, dokler se vam bivanje pri nas ne izteče.“

Jetniška soba je bila komaj toliko, da je bilo v njej prostora za osem ljudi, če so se stisnili tesno skupaj s svojimi ležišči, z ozkimi žimnicami, položenimi druga k drugi, da je bilo treba zlesti, kakor bi zaplaval v morje, da bi

lahko z glavo pristal ob svojem vzglavniku.

Okno je bilo prepleskano z mlečno barvo, da je bila soba mračna in je bila tudi podnevi v njej tista neprijetna hladna pepelnata svetloba, ki je človeka dražila in ga delala zajedljivega in še nesrečnejšega, kakor je že bil. Zrak v celici je bil gost in zadušljiv in ko je Zdravko stopil vanj, se mu je najprej v glavi zavrtelo, kakor da se je naglo opijanil, toda kmalu se je nanj navadil in je pozabil, kakšen je zrak zunaj na svobodi.

Že doma, ko je samo še razmišljal o tem, kako bo v ječi, saj ni imel nobene osebne izkušnje, si je želel in je bil tudi prepričan, da se mu želja izpolni, da bo dobil prostor ob steni, da bo vsaj takrat nekoliko sam v svojem svetu, ko se bo obrnil v stran od drugih in bo vsaj od ene strani zaščiten. Toda želja se mu ni izpolnila. Sojetniki so sedeli vsak na svojem koncu ležišča in samo eno mesto je bilo prosto, prav v sredi med drugimi.

Zdravko bi najraje prosil, naj bi kateri od teh, ki so ječe že vajeni, odstopil mesto ob steni, ko pa je videl njihove privoščljive poglede, polne posmehljive radovednosti, se je premislil. Tudi to moram prenesti, si je dejal in se usedel na rob praznega mesta.

„Dober dan! Če je v ječi kateri dan lahko dober,“ je rekel in šel s pogledom od človeka do človeka, pa ni opazil na nobenem obrazu

kakega zanimanja, niti ni dočakal odgovora, le od stene se je zaslišal hripav glas:

„Hudiča je dober! Boš že videl. Ali pa morda pričakuješ, da boš tukaj kakšen 'ekstra' človek? Na tisto kar pozabi.“

„Sem že pozabil. Meni je ime Zdravko. Vas bom pa že počasi spoznal.“

„Če se ti bo zdelo vredno,“ je rekel zopet oni edini glas od stene, drugi pa so še nadalje vztrajno molčali.

Zdravko se je potegnil nazaj, legel na hrbet ter prisluškoval napeti tišini, ki ni bila, to je Zdravko dobro čutil, vsakdanja, ampak se je v njej kuhalo nekaj zoprnega, tujega, napadalnega.

„Rekel si, da si že pozabil, da si nekaj 'ekstra', delaš pa nasprotno.“

„Saj nič ne delam.“

„Ležiš, ko ni dovoljeno ležati.“

„Mislil sem, da je vseeno, ali ležim ali sedim.“

„Ti nimaš tukaj prav nič misliti. Mislijo drugi, ti samo ubogaj. Doslej si samo zapovedoval, zdaj boš pa samo ubogal.“

„Saj stražnika ni blizu.“

„Kaj te briga stražnik. Sedaj si pod oblastjo sobnega starešine.“

Zdravko se je dvignil na komolce in se splazil nazaj na rob postelje. „Sem prvič v zaporu, pa na to nisem pomislil. Kateri pa je sobni starešina? Ste vi?“ se je obrnil k tistemu, ki je edini doslej govoril.

„Tudi ko si bil zunaj, nisi mogel

biti preveč pameten, če si zdaj pomislil na to, da bi jaz lahko bil sobni starešina.“

„Kateri pa je?“

„Zraven njega sediš.“

Zdravko se je ozrl na levo. Tu je sedel velik človek, grobega obraza in velikih lopatastih rok, ki so mu počivale na vzlatih kolennih napeto kakor v nekem pričakovanju in samo močna mezinca obeh rok sta enakomerno utripala in tolkla ob progaste jetniške hlače. Ne z obrazom ne s kako kretnjo ni izdajal, da se morda pogovor med Zdravkom in jetnikom tiče prav njega.

Na desni strani je sedel majhen, zgrbljen možiček. V obraz je bil siv, z globoko vdrtimi očmi, ki so nemirno begale od stropa do tal, kakor da preganjajo nevidne grozljive stvari. V pasu je bil ozek, roke so mu bile dolge in nenavadno ozke, kakor roke kakega umetnika.

Zdravko se je moral odločiti. Odločil se je prav za tega, na videz neznatnega človeka, ki pa je širil okrog sebe neko notranjo napetost in silo.

„Potem si pa sobni starešina ti. Ali moram morda sobnemu starešini reči vi, kakor sodniku?“

„Kako si pa uganil? Ti je kdo povedal? Ga opisal?“ je bil rado veden glas ob steni.

„Bilo je samo dvojje možnosti. Zato sem pač lahko zadel. Prav tako bi lahko tudi zgrešil. Bi bilo potem kaj narobe?“

„Tu je lahko vse narobe ali pa

vse prav, kakor se vzame. Zdaj pa že enkrat sprazni culo.“

„Nimam nič takega v njej.“

„Kako nič takega? Kje pa je čik?“

„Misliš cigarete? Na to pa nisem pomislil. Sam ne kadim in sem na to čisto pozabil. Pa ni nič zamujenega. Imam nekaj denarja in zanj kupimo cigarete. Kdo bi nam jih lahko priskrbel?“

„Daj denar, drugo je naša skrb.“

Zdravko je vzel iz brevirja nekaj rdečih in jih ponudil sobnemu starešini. Ta jih je zmečkal in vrgel onemu ob steni.

„To ni moje delo,“ je rekel in glas mu je bil globok in pojoč, kakor bi ga tako šibkemu telesu težko priscdil.

Ure so tekle, napetost v sobi je ostala. Po kosilu je Zdravko vzel iz svoje cule brevir in ga odprl, sede na vznožju postelje.

„Kaj pa je to?“ je rekel glas od stene. „Menda ne boš bral brez dovoljenja sobnega starešine?“

„Uprava jetnišnice mi je dovolila vzeti s seboj brevir, tole knjigo. Iz nje duhovniki vsak dan molimo predpisane molitve. To je naša dolžnost, ki je brez važnega vzroka ne smemo opustiti. Če pa je potrebno dovoljenje še posebej, pa prosim, naj mi ga sobni starešina da.“

„In če ti ga ne da?“ je kakor v nagajivi otroški igri vzkliknil oni pri steni.

„Bom moral pač moliti brez do-

voljenja,“ je rekel Zdravko počasi in resno, kakor da mu gre za zelo važno stvar.

„Misliš?“ je rekel sobni starešina in veselo zrasel, kakor da se pripravlja na družinsko slovesnost. „Misliš zares?“

„Mislim, da sobni starešina ni nad jetniško upravo. In če mi je ta dovolila vzeti s seboj brevir, mi ga tudi tukaj ne bi smeli braniti.“

„Kdo ti je pa branil, to nam povej. Kdo ti je branil imeti s seboj brevir, ali kako že tej reči praviš?“

„Vse skupaj sem tako razumel. Dobro, če sem se motil.“

„Imej, če hočeš, svoj brevir. Toda z molitvijo nas tukaj ne boš motil.“

„Ne mislim vas motiti, saj ne bom molil na glas.“

„Samo to manjka, da bi molil na glas. Nas moti že to, če sploh moliš.“

„Žal mi je, če vas to moti, toda moliti moram.“

„Vraga ti je žal. In ne boš molil. Tukaj že ne. Počakaj, da prideš ven, potem se pa slini okrog oltarja, kolikor hočeš.“

„Kako pa ti, Bengo, govoriš s svetim človekom, a? Ne poznaš nobenega spoštovanja do milostljivega gospoda, a?“ se je drugi od stene prenarejal.

„S svetim človekom? Kaj pa je na njem svetega? Zmečkana jetniška obleka, polna zaplat? Ta že ni sveta. In če bi ga slekli, bi videli, da je pod kožo prav tako krvav kot mi vsi.“

„Zato pa je prišel v ječo, ker je pod kožo krvav. Če ni morda po nedolžnem tukaj, ali bolje rečeno, po pomoti ali po krivdi sodnikov, kakor mi vsi. Kdo izmed nas pa je kdaj kaj zagrešil? In vendar smo tukaj, zbrani lepo na varnem, da nas hudobni svet ne bi pokvaril.“

Umrli duhovniki

Ignacij Berglez (Beran)

V kraju Necedas v ZDA je 10. oktobra 1987 zaključil svoje nemirno življenje duhovnik ljubljanske nadškofije Ignacij Berglez. Rodil se je 1911 v Slivnici pri Celju, posvečen v Ljubljani 1935, bil kaplan v Stopičah in Dobrniču in soupravitelj župnije Nova Oselica. Po 1945 je bil zaprt v taborišču v Kočevju, odkoder je pobegnil čez mejo, si pomagal v Združene države, kjer je razvijal najrazličnejše dejavnosti. Vse življenje je bil nemiren duh, srčno dober in se je pustil tudi izrabljati. Umrli je za 2 leti trajajočo rakovo boleznijo.

Janez Dolšina

V škofiji Duluth v Minnesoti, ZDA, je 6. novembra 1987 umrl za srčno kapjo duhovnik ljubljanske nadškofije Janez Dolšina, ki je nekaj mesecev prej uspešno preстал operacijo možganskega tumorja.

Rojen je bil 1909 v župniji Velike Lašče, posvečen v Ljubljani 1934 in bil kaplan v Smledniku, Moravčah, Vodica in šenčurju. Maja 1945 se je umaknil pred partizani in bil v be-

gunskih taboriščih v Italiji, 1948 pa se izselil v Ameriko. V škofiji Duluth je veliko gradil: 2 cerkvi, župnišča, šole, dvorane. Bil je član več škofijskih komisij in dekan dekanije Virginia. Veljal je za enega najuglednejših duhovnikov škofije. Pokojnik ima sestro usmiljenko, brata duhovnika Stanka, nečaka duhovnika dr. Eda Škulja in v Argentini sestro gospo Škuljevo z družino.

P. Stanislav Mali O. Cist.

24. oktobra je v cistercijanskem samostanu v Stamsu na Tirolskem umrl duhovnik cistercijan iz Stične. Rojen je bil v Trziču 1901 in bil 1925 v Ljubljani posvečen. Deloval je v dušnem pastirstvu in v samostanskih službah najprej v Stični, nato na Poljskem, v Španiji 7 let, od 1950 pa v Stamsu kot pater za goste, magister za brate in voditelj turistov. Bil je blagega značaja, požrtvovalen in skrben redovnik.

Nadškof Šuštar v Kmečkem glasu:

„Želim, da bi vam božič prinesel žarek novega upanja. Ravno kmetje, ki so tako zelo povezani z naravo, se zavdajo, da ni vse odvisno od človeškega dela in prizadevanja, ampak še od drugih virov moči in življenja v naravi. Verni kristjani pa za vsem tem vidimo Boga Stvarnika. V Kristusu, ki je prišel k nam v človeški podobi, pa vidimo našega brata in prijatelja, našega Odrešenika, ki je za nas pot, resnica in življenje in zato vedno novo upanje.“

med nami v Argentini

Krsti, poroke in smrti v slovenski skupnosti v Argentini v letu 1987

Krščeni so bili: Silvija Žnidar, dvojčka Luka Andrej in Tomaž Gabriel Kenda, Tomaž Avguštin Bustos Kociman, Nikolaj Rudi Stumberger, Nikolaj Danijel Brea Kopač, Marko Gabriel Žakelj, Franci Marjan Schiffrer, Pavel Jože Radoš, Marija Šenk, Andreja Veronika Golob, Nadja Angelca Erjavc, Tomaž Kastelic, Martina Šmon, Diego Hernan Obriskal, Alfred Boštjan Grošel, Andreja Cecilija Kinkel, Marija Neža Jemec, Ariel Ferdinand Rozina, Pavel Avguštin Bokalič, Milena Andreja Čeč, Marija Ana Troha, Marta Zupančič, Danijel Štefan Žitnik, dvojčki Andreja Patricija in Adrijana Cecilija Leskovec, Ignacij Senovrnik, Laura Glinšek, Ivan Dimnik, Karel Sebastijan Semik Opeka, Emilijan Jože Nemanich, Marjan Godec, Ezekijel Stanislav Marinček, Katarina Neža Eiletz, Martin Filipič, Maksimilijan Avgust Maček, Damijan Pavel Hirschegger, Gabriel Anton Mastnak, Maksi Damijan Dimnik, Cecilija Klavdija Čam-

pa, Tomaž Vladimir Mele, Viktorija Willenpart, Marko Aleksander Urbančič, Alenka Jerman, Marija Belén in Agustin Rampazzo Šušteršič, Evangelina Štefe, Jarmila Grbec, Nikolaj Ezekijel Boštjančič, Maksimilijan Sterle, Klavdij Adrijan Panaino Gelb, Natalija Marjana Antonija Re Vesel, Tatjana Veronika Golob, Ramiro José Brandan Korošec, Natalija Ecker, Gizela Oberžan, Lorena Soledad Levar, Milena Levstek, Nadja Ingrid Urbančič, Marija Cecilija Pregelj, Tatjana Gričar, Aleksija Spiandorello Zakrajšek, Matjaž Bernard Martens Kelc, Janez Pavel Erjavec, Karel Oppenlander Žefran, Marijan Andrej Loboda, Erika Tatjana Šenk, Ivana Martina Azarola Modic, Nadja Florencia Provencano Novak, Lucijana Viktorija Čop, Marjana Jerman, Erika Marija Malovrh, Friderik Wilhelm Komar, Martin Damijan Delbene Korošec, Andreja Karla Omahna in Marjana Dobovšek.

Poročili so se: Gusti Jeločnik in Janika Omahna, Janez Pustovrh in Marija Hrovat, Andrej Jan in Vilma Vodnik, Marjan Loboda in Ana Urbančič, Stanke Pregelj in Marjeta Kociman, lic. Ivanka Klemen in dr. Alejandro Vigil, arh. Marija Bavec in arh. Eduardo Penna, Janez Lojze Slabe in Elsa Isabel Sena, Milan Magister in Anica Arnšek, Albert Malovrh in Liliana Beatriz Vignola, Tone Podržaj in prof. Vera Breznikar, Gabrijel Qualizza in Kristina Jereb, Zdravko Fale in Susana Maiva, Vladimir Voršič in Mojca Komar, cont. Feliks Oblak in Marta Urbančič, let. por. Jože Novak in Adrijana Selan, Tomaž Pavšer in Alenka Pograjc, Andrej Pucko in Marija Alejandra Colombo, Janez Mehle in Olga Pregelj, Metka Aljančič in Jorge Fenley, Jože Oblak in Helena Loboda, Lilijana Kadivec in Angel Cortese, Edvard Horvat in lic. Graciela Rodríguez, dr. Marjeta Criscuoli in dr. Miguel Angel Silva, Marko Jerman in Monika Jenko, prof. Veronika Fink in Gabriel Menvielle, dr. Viktor Leber in prof. Regina Truden, Tone Jerman in Veronika Petkovšek, dr. Peter Jakoš in Klavdija Malovrh, Karel Groznik in Ani Kržišnik, Mojca Teraš in Daniel Bedoya, Janez Marincič in prof. Metka Markovič, Jože Lukančič in dr. Mirta Quevedo, Bogdan Žitnik in Kristina Grbec, Mirjam Fišer in Claudio Trujillo, Lojze Rezelj ml. in Marjana Šušteršič, Jože Edvard Krvina in Nélida Mabel Juan.

Umrli so: Ljudmila Gomilšek, štefan Kodelič, Marija Saksida, dr. Maks Loh, Ivan Mehle, s. Nobilija

Rupnik, Francka Petelin, Marija Martinčič, Ljudmila Hribar, Pepca Kobal, Mihaela Uršič, Vanda Majcen, Stane Burja, Zofija Lupša Baumkratz, štefanija Pristavec, Martina Lah, Milan Černe, Peter Casullo, Janke Jerala, Anton Medvešek, Ivan Levar, Janez Šušteršič, Anton Rupnik Janez Kralj, Terezija Novak, Jože Ovniček, Marija Švigelj, Miro Vodopivec, Jože Selan, Karel Savnik, Melanija Komjanc, Jožica Terčič, Jožefa Zorc-Kusin, Jože Grabnar, Jože Satej, Jakob Mlinar, Miha Klemen, Franc Golob, Matija Kastelic, Robert škodnik, Majda Volovšek, štefka Berlot, Ludvik Grilj, Anton Hace, Metod Mavrič, Ančica Kralj, Janez Golob, Terezija Rupnik, Jože Bajda, Justina Lisjak, Rada Ponikvar, Marjeta Strah, Jože Možina, Olga Pečenko, Marija Pustavrh, Miha Cerar.

(Po Oznaniu)

Duhovne vaje

Enodnevne duhovne vaje za žene so bile v Slovenski hiši v nedeljo 13. decembra, za moške pa v nedeljo 20. decembra. Vodil jih je msgr. dr. Mirko Gogala. Udeležilo se jih je 128 žena in 76 moških.

Iz kronike

Mladinski zbor iz San Justa s pevovodjem Andrejem Selanom je v soboto 19. in v nedeljo 20. decembra obiskal Rosariu in priredil tam 3 koncerte; njegov program so filmali tudi za televizijski prenos.

Božičnico sta organizirala v Slovenski hiši Zveza slovenskih mater in žena in Vincencijeva konferenca v soboto 19. decembra.

Koncert božičnih pesmi z božičnim večerom je priredil mladinski zbor iz Ramos Mejje pod vodstvom lic. Tineta Selana v nedeljo 20. decembra zvečer v Slomškovem domu.

Polnočnica v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši je spet sklicala toliko rojakov, da so napolnili cerkev in dvorišče do zadnjega kotička. Maševal je prelat dr. Alojzij Starc s somaševalcem prof. Francetom Bergantom in ob asistenci diakona Janka Krištofa s Koroške ter bogoslovcev Franceta šenka in Tonija Hvalice, pel pa je mladinski zbor

iz San Justa pod vodstvom Andreja Selana in ob orglarju Anke Savelli Gaserjeve.

Tudi krajevnih slovenskih maš se je na božični praznik udeležilo veliko rojakov. Odbori domov in mladina so pripravili tudi božična srečanja.

V nedeljo 27. decembra je odpoštovala v Počitniški dom dr. Rudolfa Hanželiča v kordovske hribe šolska kolonija.

Silvestrovanje je bilo 31. decembra ponoči v Slovenskem domu v San Martinu, v Našem domu v San Justu in na Pristavi v Castelarju.

37. misijonska tombola je bila v nedeljo 3. januarja v Baragovem zavodu v Slovenski vasi.

Slovenija v Argentini

Franc Bole v Ognjišču

(Nadaljevanje iz prejšnje številke DŽ)

Na koroško je slovensko pel mešani zbor Gallus in težko si je bilo predstavljati, da smo kakih 11 tisoč kilometrov zračne črte oddaljeni od Slovenije. Če računamo, da so ti birmanci in ne samo oni, ampak tudi njihovi starši, mnogi rojeni v Argentini in da so se učili za birmo v slovenščini, molili in prepevali v slovenščini, jim moramo samo čestitati: otrokom, ki obvladajo dva jezika, in njihovim staršem, ki so jim vcepili toliko ljubezni do Slovenije.

Pogovarjal sem se z župnikom Tonetom Rantom, kako pastiruje v

tej veliki argentinski župniji. Pripovedoval mi je, da imajo zelo dobro organiziran župnijski svet, on osebno se bavi s problemi zakoncev in je tudi v škofijskem svetu za družino. Na obisku v njihovi župniji sta bila tudi zakonca Billings, ki ju poznamo tudi iz obiskov v Sloveniji. Čutijo pa pomanjkanje poklicev in kljub svobodi delovanja z mladimi v svojih zavodih, se jim ne morejo posvetiti, ker za to delo ni dovolj ljudi.

Slovenski dom v Carapachayu

Med tednom so se vrstili obiski slovenskih domov v Buenos Airesu in okolici (Veliki Buenos Aires). V ponedeljek je bil na vrsti Slovenski

dom v Carapachayu. Že dopoldan sva šla z duhovnikom Francem Cukjati-jem, ki je študiral teologijo v Ljubljani, na ogled zanimivosti v okolici prestolnice. Ogledala sva si rečno пристanišče, kjer ladje odlagajo pesek, ki so ga natovorile v zalivu, ob izteku Río de la Plata v morje. Na enem bregu tega zaliva stoji Buenos Aires, po sredini teče meja z Urugvajem, zaliv pa meri v širino 30 kilometrov, tako da se komaj vidi na drugi breg. Obiskala sva bogat pomorski muzej, kjer so na dvorišču razstavljena nekatera letala, ki so se udeležile izgubljene bitke za Falklandske otoke. Popoldne sva obiskala nekaj cerkva, eno od teh v San Isidro, je postavil slovenski duhovnik Albin Avguštin, ki je bil dolgo časa tam župnik in je zdaj v pokoju. Z velikim veseljem naju je sprejel in se potem tudi udeležil srečanja v Slovenskem domu v Carapachayu, ki ni daleč proč.

Bili smo zmenjeni za uro, ko bo sprejem in bo prišel škof Jenko, ki se ni udeležil tega „pohajanja“. Bilo je spet zelo slovesno. Pozdravi, narodne noše in slovenski šopki — rdeči nageljni. Maša je bila v lepo okrašeni dvorani. Po maši je bila prireditve, kjer so nastopili šolarji, recitatorji, pevski zbor. Ko smo se po zakuski srečavali s posamezniki in skupinami, sem občudoval našega škofa Jenka, kako dober spomin ima in koliko ljudi se spominja iz svojih študentskih let in iz časov, ko je bil kot mlad duhovnik prefekt (vzgojitelj) v Škofovih zavodih v Šentvidu pri Ljubljani.

Slovenski izseljenski duhovnik v Argentini Janez Hladnik je poskrbel, da so v letih po vojni (1947-1950) v Argentini dobili azil Slovenci, ki so bili po raznih taboriščih v Evropi. Da bi se naselili strnjeno in se tako lažje vživeli v nove razmere ter ohranili svoj jezik in navade, je kupil obširno zemljišče na robu velenesta Buenos Airesa, kjer je bila tedaj samo obdelovalna zemlja. Parcele tega zemljišča je poceni prodajal novopriseljencem in tako je nastala Slovenska vas, najbolj strnjeno slovensko naselje v Argentini.

V sredo, 6. maja, je bil na sporedu obisk Slovenske vasi. Ker sem že prej nekaj slišal o tej vasi, me je še bolj zanimalo, kako je urejena. Prišel naju je iskat neutrudni Ladislav Lenček, superior (predstojnik) Baragovega misijonišča. Slovenski lazariستي so se namreč pred več kot tridesetimi leti naselili na tem kraju in razvili neverjetno razvejano dejavnost, ki je bila deležna velikega božjega blagoslova in uspehov. En dan, ki sva ga, od jutra do pozne noči preživela z njimi, je bil premalo, da bi si lahko vse ogledala, videla pa sva v glavnih obrisih njihovo delo in delo slovenskega doma.

Lazaristi, ki spadajo pod jugoslovansko provinco, so postavili v Slovenski vasi najprej kapelo, pozneje za začeli zidati zavod in ob njem veliko župnijsko cerkev Marije Kraljice. Dom za vzgojo mladih so imenovali Baragovo misijonišče. V tridesetih letih je iz tega doma izšlo 18 novomašnikov, od teh 12 lazari-

stov. Zgradili so šolo, ki je sedaj župnijska šola in obsega vrtec, osnovno šolo in gimnazijo. Danes je to argentinska šola, kamor prihajajo otroci iz vse okolice. Že dopoldan sva si ogledala delo te šole, ki jo obiskuje 1.800 otrok, od tega jih je kakih 100 iz slovenskih družin. Mladina nas je čakala na dvorišču, razporejena po razredih. Pozdravila nas je podravnateljica Mimi Bokalič, ki je tudi prevajala v španščino škofov nagovor, in ravnatelj gimnazije Vinco Rode. Ogledali smo si moderno opremljeno šolo, ki ima letos kot predmet tudi računalništvo, z računalniški opremljeno učilnico, odlično urejen laboratorij za kemijo in v sosednji ulici veliko dvorano za telovadbo, ki ji tukaj pravijo Ateneo. Zraven te dvorane zdaj gradijo še plavalni bazen.

Še vedno deluje tudi Baragov zavod — misijonišče za študente, čeprav je danes številčno bolj malo zaseden. Zgradili so moderni dom za ostarele s 50 posteljami, sobe so eno ali dvoposteljne. Oskrbujejo ga slovenske Marijine sestre. Ogledali smo si tudi tiskarno „Editorial Baraga“, kjer tiskajo mesečnik Katoliški misijoni, ki naj bi ga zdaj nadomestila v domovini tiskana Misijonska obzorja (priloga Družine). Tiskajo knjige za Slovensko kulturno akcijo in še marsikaj.

Za tako razvejano delo, za katero ima največ zaslug neutrudni Ladislav Lenček, skrbijo štirje lazaristi, župnik Jože Bokalič, Janez Petek in Jaka Barle. K tej hiši spadata tudi mlada lazarista Branko Jan in Mar-

ko Cukjati, ki ju bomo srečali v Bariločah. Obiskali smo tudi župnijo sv. Jožefa, ki jo je vodil Janez Hladnik in je v njej tudi pokopan. Po njem se imenuje ulica ob Baragovem misijonišču in slovenski dom na drugi strani ulice.

Zvečer po slovesni maši smo se dobili v Hladnikovem domu. Program, ki so ga pripravili, je bil pester, ob petju in deklamacijah so se izkazali pari v narodnih nošah z narodnimi plesi. Srečal sem se tudi z mladimi ob spremstvu Franca Cukjatija, ki je zadolžen za mlade v celem Buenos Airesu.

Castelar in Rožmanov dom

Castelar ali Slovenska pristava je bila prizorišče Slovenskega dneva prvo nedeljo po našem prihodu, kjer smo si ogledali uprizoritev zgodovinske drame Zadnje ustoličenje. Tokrat pa smo bili gostje njihovega doma. Castelar je bila prva slovenska postojanka povojnih priseljencev v Argentini pred 36 leti. Pozneje so še zgradili prostore, ki danes služijo za razvejano družbeno in versko življenje od redne božje službe ob nedeljah do sobotne šole Franceta Prešerna, kjer se najmlajši učijo slovenščine in spoznavanja domovine njihovih staršev. Pogosti so odrski nastopi in pevske prireditve.

Tudi tokrat nas je navdušil izbran komorni zbor, ki je v počastitev primorskega škofa pel pesmi na besedila Simona Gregorčiča.

Naslednji dan, bil je petek 8. maja, smo dopoldan obiskali še en slovenski dom, ki pa je nekaj posebne-

ga, ker je dom za onemogle, ostarele Slovence, da v njem uživajo za-
služen počitek na svoja stara leta,
če nimajo drugačnih možnosti. Dom
je bil zgrajen z veliko požrtoval-
nostjo in prostovoljnim delom. V o-
bednici, ki služi tudi za dvorano, smo
imeli mašo za 12 oskrbovancev in za
goste.

Zanimiv je bil ta dan obisk dveh
župnijam, ki sta ju postavila in ju
vodita slovenska duhovnika v tem
predelu mesta, kjer je veliko revnih
družin in priseljencev. Eno vodi Ma-
tija Borštinar, drugo pa Janez Lan-
gus. To sta ogromni župniji s šti-
rideset, petdeset tisoč prebivalci.
Najbolj nujna stvar za uspešno de-
lo je, poleg cerkve, šola. S šolo do-
bi duhovnik stik s starši in tudi ne-
kaj sredstev za vzdrževanje. Nedelj-
ski obisk je v Argentini precej nizek,
govorili so o 5%. Pripovedovali so
nam nekoliko v šali nekoliko zares.
Če vprašaš Argentinca, kakšne vere
je, bo odgovoril s ponosom: „Católi-
co Romano“ (rimokatolik), ko ga pa
vprašaš, če hodi ob nedeljah v cer-
kev, bo rekel: „Sem katoličan, toda
ne fanatik!“ Ta dva duhovnika, ki
živita zelo skromno, brez gospodinje
(eden hodi na hrano k sestri), sta
naredila novi cerkvi, šolska poslop-
ja... Pomagajo jim laiki, predvsem
župnijskih sveti... koliko pa je v
taki župniji dela, si lahko predstav-
ljate po tem, kar nam je povedal
Janez Langus. V njegovi župniji je
toliko pogrebov in ima urejeno tako,
da umrlega prinesejo v cerkev, kjer
on zmoli in blagoslovi krsto, potem
pa mrliča pokopljejo sami, sicer bi
ne mogel delati nič drugega.

Srečanje s slovenskimi šolarji

Skupnost, ki hoče imeti bodočnost,
mora pritegniti mlade. Če slovenska
skupnost v Argentini ne bi imela
za seboj mladine, bi že sdaj bila
samo preteklost. Najbolj preseneča
prav ta mladina, ki pozna Slovenijo
po pripovedovanju, opisih in slikah,
pa se čuti tako zelo povezana z njo.
Ob sobotah imajo šolarji prosto in
ta dan žrtvujejo za slovensko šolo.
To ni prav majhna žrtev: njihovi so-
šolci se lahko prosto zabavajo, oni
pa morajo biti v šoli. V vseh domo-
vih imajo organizirane skupine vsaj
osnovnošolcev, v večjih središčih pa
tudi predšolske otroke in srednješol-
ce (v Slovenski hiši). V soboto, 9.
maja, je bilo v Slovenski hiši sreča-
nje s šolarji in učiteljstvom, ki jih
brezplačno poučuje. Ob 9. uri je bila
skupna maša za vse učence in uči-
telje. Bogoslužje je bilo, kot sicer
vedno, kar vzorno pripravljeno. Ne-
kam čudno se mi je zdelo, ker pač
nisem vajen, da bi učitelji, oziroma
učiteljice imele uvode v mašo, bra-
le berila...

Po maši smo se zbrali v dvora-
ni doma in tam so se posamezne šo-
le predstavile z opisom svojega de-
la in z nastopom: skupno recitacijo,
petjem. Vsaka šola ima svojega vzor-
nika, po kateremh se imenuje: Ba-
raga, Slomšek, Prešeren, Jurčič...
Šolskih okrajev je v Buenos Airesu
sedem. Otroke iz vrtcev so posadili
na oder in najbolj ganljivo je bilo
opazovati te najmlajše, kako dekla-
mirajo slovenske pesmi in pojejo po
slovensko, če pomislimo, da so bili
že njihovi starši rojeni v Argentini.

Malokatero oko je ostalo suho in tudi škof Jenko je potem priznal, da so mu ob njihovem nastopu prišle solze v oči.

Popoldne sva s škofom Jenkom obiskala srednješolski tečaj, prav tako v prostorih Slovenske hiše, kjer ima vhodna stavba dve nadstropji z učilnicami ter konferenčno sobo. Ravnateljica tečaja Katica Cukjati, nama je razložila, kako deluje šola in kakšne predmete se učijo srednješolci: verouk, slovenščino, zgodovino, zemljepis... Obiskala sva posamezne razrede in škof Jenko je postavljajl vprašanja iz veroučnega programa, kakor je navajen spraševati pri birmah. Pokazali so nam tudi učbenike, ki jih tiskajo za potrebe te šole. Neverjetno veliko požrtvovalnosti in truda je vloženo v to delo, kar pa se bogato obrestuje.

Romanje na Marijino božjo pot v Luján

Višek najinih doživetij je bilo slovensko romanje v največjo argentinsko božjo pot v Lujanu. Kraj je oddaljen od Buenos Airesa kakih 70 kilometrov. Že več kot 40 let prirejajo Slovenci vsako leto na drugo nedeljo v maju svoje nacionalno romanje v to svetišče. Vsi priznajo: če to romanje ni največje po številu, pa je prav gotovo najbolje organizirano in najbolj slikovito. To sva lahko videla na svoje oči. Zbralo se je nad 3.000 Slovencev, večinoma iz Buenos Airesa, nekateri pa so prišli tudi iz Rosaria, ki je za Buenos Airesom najbližje svetišču in kjer je tudi večja skupina Slovencev, katerih pa nisva utegnila obiskati, iz Bariloč in Mendoza, ki ju bova obiskala, in od drugod. To nedeljo so obhajali 100-let-

nico kronanja lujanske Marije in isti dan prej je bilo peš romanje v Luján. To je še povečalo samo slovesnost, čeprav pravijo, da se približno tako število romarjev zbere vsako leto.

Velika gotska bazilika je bila nabitopolna slovenskih romarjev, tu pa tam si videl tudi drugačne, bolj temnopolte obraze ali izrazite poteze potomcev starih naseljencev Indijancev. Slovenske narodne noše so slikovitost romanja še povečale. Marijin kipec, ki ga častijo v Lujanu, je komaj 30 ali 40 cm visok, je pa, po običaju iz prejšnjih stoletij, oblečen. Ob glavnem oltarju je stala okrašena slika brezjanske Matere božje. Po maši so jo nosili v procesiji skupaj z lujanskim Marijinim kipom in svetogorsko milostno podobo na banderu. Pevski zbor je pel v prezbiteriju in dajal takt tudi ljudskemu petju. Najprej je škofa Jenka in romarje pozdravil domači župnik, v imenu rojakov pa slovenski delegat dr. Alojzij Starc, ki je z nama tudi somaševal. Popoldan so bile večernice. Po govoru, za katerega naprosili mene, se je razvila veličastna procesija. Najprej narodne noše, ki so zbujale pozornost vseh drugih romarjev, potem peveci, duhovščina in vsi romarji.

Čeprav je trg pred cerkvijo velik, so se prvi že vračali v cerkev, ko so zadnji komaj odšli, veliko pa jih je ostalo kar v klopeh. Ko se je na koncu razlegala pesem Marija skoz življenje... bi ne mogel verjeti, da smo 7.000 kilometrov stran od Slovenije in oči večine romarjev so bile vlažne od solza sreče za to doživetje.

(prihodnjič naprej)

KJE JE KAJ

LETO 55

FEBRUAR 1988

UVODNIK	Pismo o kulturi (Božidar Fink)	65
VOŠČILA SLOVENSКИH SKOFOV	Voščila slovenskih škofov zdomcem in izseljencem	69
	Božič v Sloveniji	71
	Božični pozdrav nadškofa šuštarja po radiu in TV Ljubljana	72
	Nadškof šuštar po vaticanskem radiu	73
SHOD	Iz govora dr. Marka Kremžarja na našem II. katoliškem shodu	74
VERSKI ČLANKI	Darovanje v templju (France Rozman)	82
	Marija, radost zemlje	87
	Obisk za dober dan (Alojz Rebula)	90
CERKEV V SLOVENIJI	Fortret katoliške Cerkve v Sloveniji (Anton Stres)	92
V DRUŽINI	Spolna poučitev ali spolna vzgoja? (Rost-Bohak)	99
	Posvojitve — dejanje ljubezni! (Tinka Vombergar šuštaršičeva)	105
ZA MLADINO	Hrepenenje po nežnosti (Gerhard Hauer) ..	107
LEPOSLOVJE	Pod žarki kordovskega sonca (Jože Krivec) ..	110
	Premakljivi svečnik (Lojze Kozar)	116
	Izdihljaji, solze so jih rodile, Prešeren (platnice)	
KRONIKA	Umrli duhovniki Berglez, Dolšina in p. Mali Krsti, poroke in smrti v slovenski skupnosti v Argentini v letu 1987	120
		121
O NAS PIŠEJO	Slovenija v Argentini (Fr. Bole v Ognjišču)	123

AÑO 55

FEBRERO 1988

Malo za šalo...

„Gospod doktor, v spanju govorim.“

„Pa je to tako hudo?“

„Ja, ker se mi vsa pisarna smeje.“

— — —

Sin ob odhodu v mestne šole:
„Ata, pa ne pozabi mi redno pisati, tudi če samo ček.“

— — —

„Ali nisem bila jaz tista, ki sem iz tebe naredila to, kar si zdaj “

„Seveda! Ampak tega ti nisem do sedaj še nikdar očital.“

— — —

„Natakar, to pivo je kalno.“

„Pivo je čisto, le kozarec je umazan.“

— — —

Bil je tako poln samega sebe, da ni mogel iti vase.

— — —

„Gospod doktor, vsi pravijo, da vedno lažem.“

„No, tega vam pa ne verjamem.“

— — —

„Povabil sem te, da bi na moje zdravje zvrnil kozarec vina, zdaj si pa natočil že osmega...“

„Ko pa si videti tako slab!“

— — —

V zelenjavnici majhnega mesta.

„Rad bi kupil vse paradižnike in vsa jajca, ki jih imate na prodaj.“

„Pa ne da nameravate k predstavi novega igra'ca mestnega gledališča?“

„Jaz sem tisti novi igralec.“

— — —

„Kateri mesec v letu ima 28 dni.“

„Vsi. Nekateri celo več.“

Uvoženo iz Slovenije

V finih rokavicah se sicer ne da dobro delati, vendar se da čudovito zaslužiti.

— — —

V prelomnih trenutkih je najlažje tistim brez hrbtenice.

— — —

Delavci imajo zadnjo besedo —
tako, ko se revolucija konča.

— — —

Zadovoljen sem, kako samoupravljajo z nami.

— — —

Naša bodočnost ima iz dneva v dan manj prihodnosti.

— — —

Ustava nas ne utegne braniti pred našimi zakoni.

— — —

Čeprav obstaja samo en kandidat, je še vedno možno glasovati za napačnega.

— — —

Pokazali smo veliko produktivnost v proizvodnji sovražnikov.

— — —

Borci smo ostro proti spremembi sistema. Mi smo za revolucijo.

— — —

V boju za stabilizacijo je padel edinole standard.

— — —

Včasih bi bilo dobro tudi smetano naše družbe dati malo na led.

— — —

Ni vedno najbolj napreden tisti, ki najhitreje napreduje.

— — —

V morju problemov opažamo njihove jahte.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 90877. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1988: A 85.-; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc); director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nac. de la Prop. Intelectual No. 90877. — Talleres Gráficos "V i l k o" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.